

ARXIU MUNICIPAL DEL MASNOU

EXPOSICIÓ

Cartells i programes de Festa Major

Del 10 de juny al 3 de juliol de 2022

Espai Casinet, sala C (el Masnou)

CATÀLEG

Cartells de Festa Major

La Festa Major se celebra des de la creació del poble, a partir de la separació de Teià, l'any 1812. A part de la Festa Major del Masnou, els barris d'Ocata i d'Alella de Mar tenien també el seu dia de festa: Sant Jaume, el 25 de juliol, era la festa d'Ocata, i Sant Cristòfor, el 10 de juliol, la d'Alella de Mar.

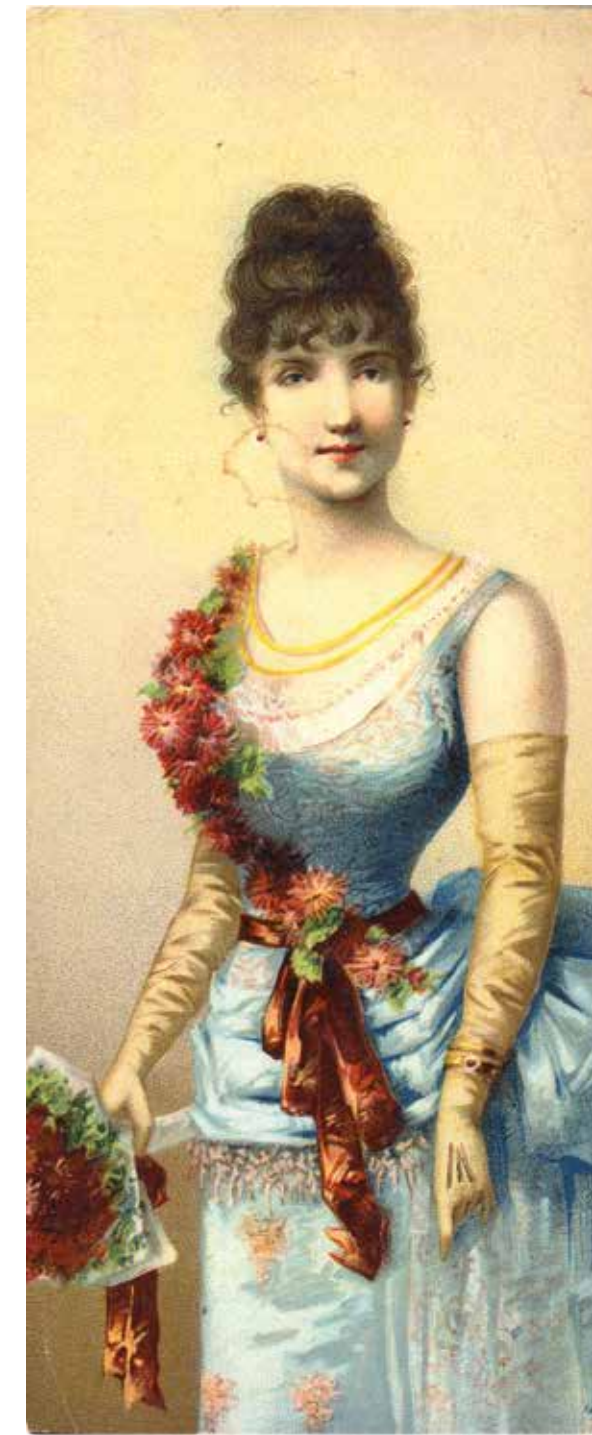
Històricament, el centre de la Festa Major era l'envelat, on es feien balls. La ubicació de l'envelat va ser objecte de polèmiques durant els segles XIX i XX. Tradicionalment s'instal·lava a la platja, però els plets de l'Ajuntament amb la Comandància Militar de Marina de Mataró foren continus, ja que els mariners consideraven que s'envaïen els seus terrenys. L'any 1850 fins i tot s'obrí causa criminal contra l'Ajuntament per abús d'autoritat per haver permès de nou la ubicació de l'envelat a la platja. Finalment, l'any 1852 es va reprendre el ball d'envelat a la platja, en una zona separada cinc metres del ferrocarril, al vessant de mar, davant de l'actual Casino del Masnou. Amb la construcció del ferrocarril, l'envelat s'ubicà en diversos indrets, com la plaça de la Llibertat, l'hort de Can Malet o l'hort del Casino. L'any 1916 l'Ajuntament decidí celebrar les festes oficials al teatre del Casino, cosa que provocà queixes de les altres entitats de la vila. En els anys successius, es canvià encara més vegades l'indret de l'envelat pels desacords amb les entitats.

A més de l'envelat, s'instal·laven tendals per ballar a Alella de Mar, davant l'estació del Masnou, i a la plaça d'Ocata. Les entitats també en posaven a la plaça de la Llibertat i a La Calàndria. Els jocs al carrer eren un complement especial de les festes, i eren molt concorreguts els que se celebraven al carrer de Sant Felip, sense que hi manquessin els focs artificials.

1890

La Festa Major consistia, en un començament, en un envelat on s'organitzaven balls. L'organització de l'envelat s'encarregava a una comissió de joves, els macips, que també havien de garantir l'ordre. La festa es costejava amb el lloguer dels seients de l'envelat.

Amb el pas dels anys, l'organització de la festa es feu amb representats de les entitats i l'Ajuntament. En alguna ocasió, no obstant això, hagué de dur la iniciativa l'Ajuntament en solitari, ja que no sempre hi havia bon ambient entre les entitats.

1891

1897

1900

Els primers programes de Festa Major eren programes de balls de l'envelat. Aquests petits programes de ball es van publicar fins al 1928. Els balls que es ballaven a la Festa Major de la primera meitat del segle xx eren: vals, rigodon, llancer, contradansa, polca, masurca, foxtrot, tango, *one step*, galop, pericon, *ragtime*, pasdoble, xarleston i *black-bottom*.

L'any 1909 la Festa Major se suspengué pels forts aiguats que havien caigut dies abans, que causaren la mort de Madrona Pagès.

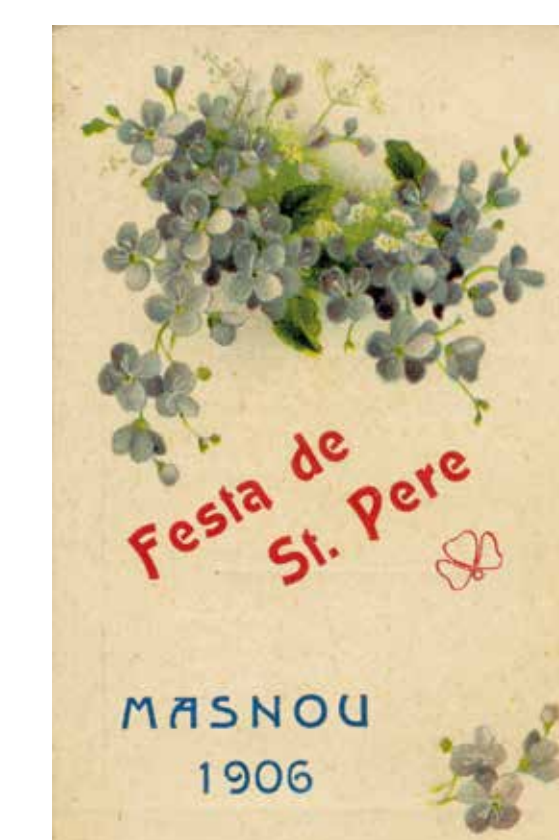
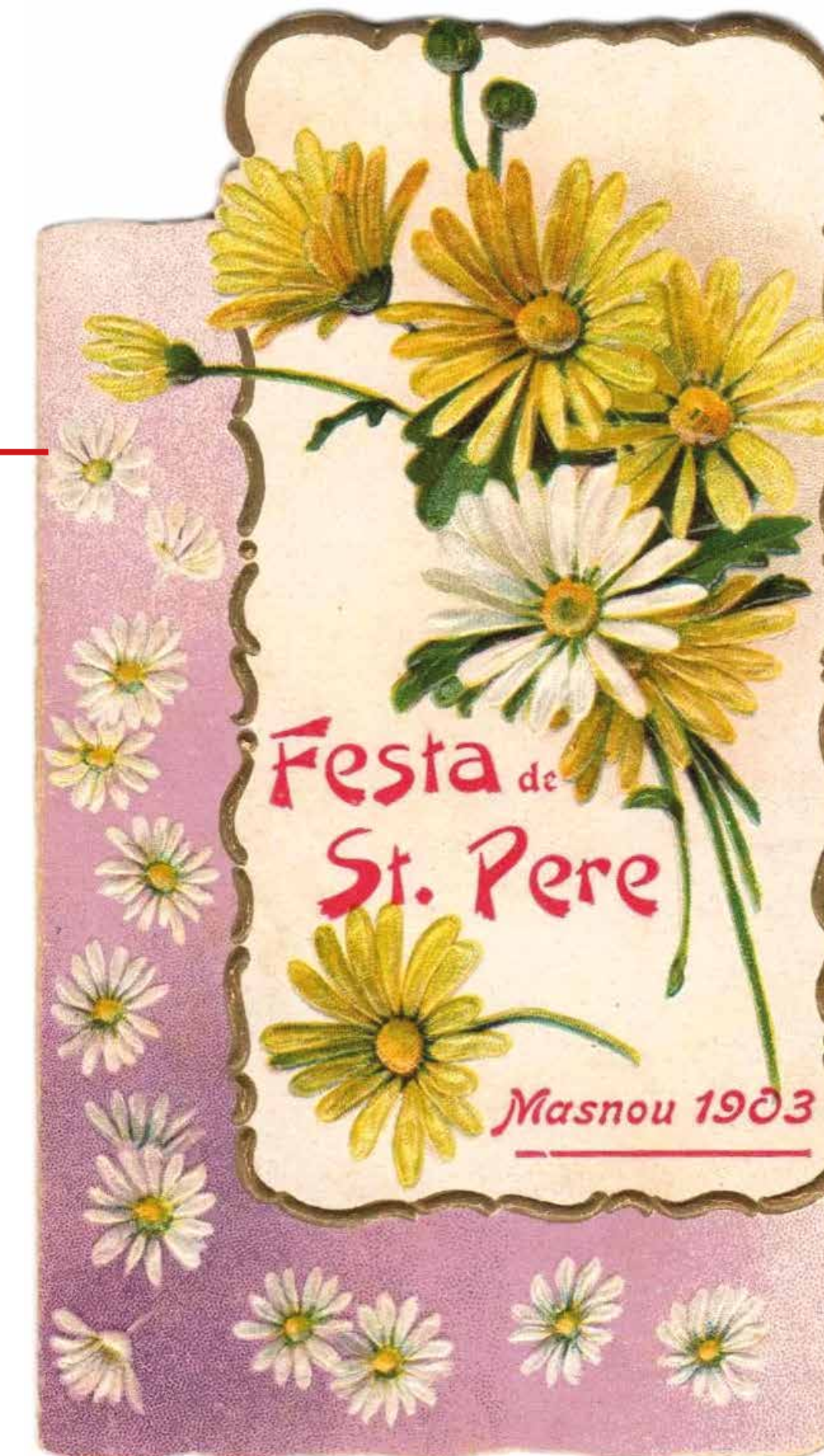
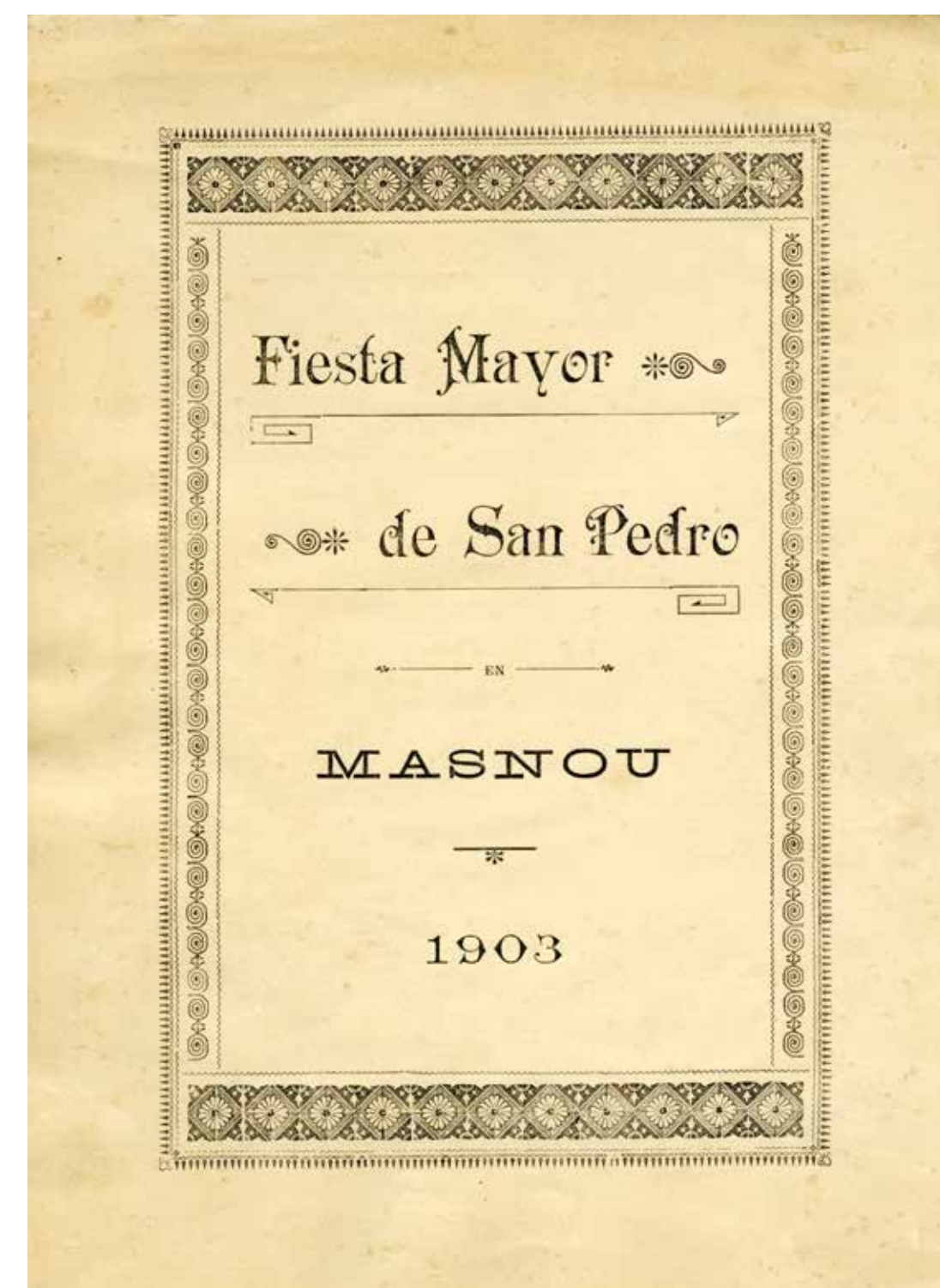
Al començament del segle xx el dèficit que acostumava a generar la celebració de la festa motivà que l'Ajuntament deixés d'organitzar-la i es limités a donar suport a joves i entitats.

1901

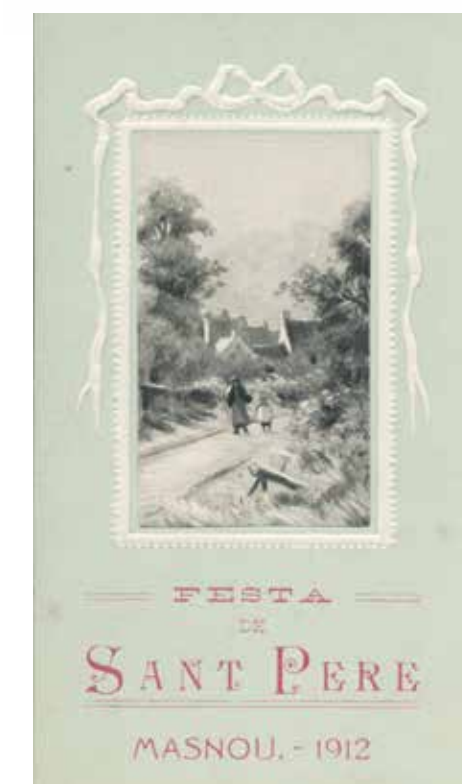
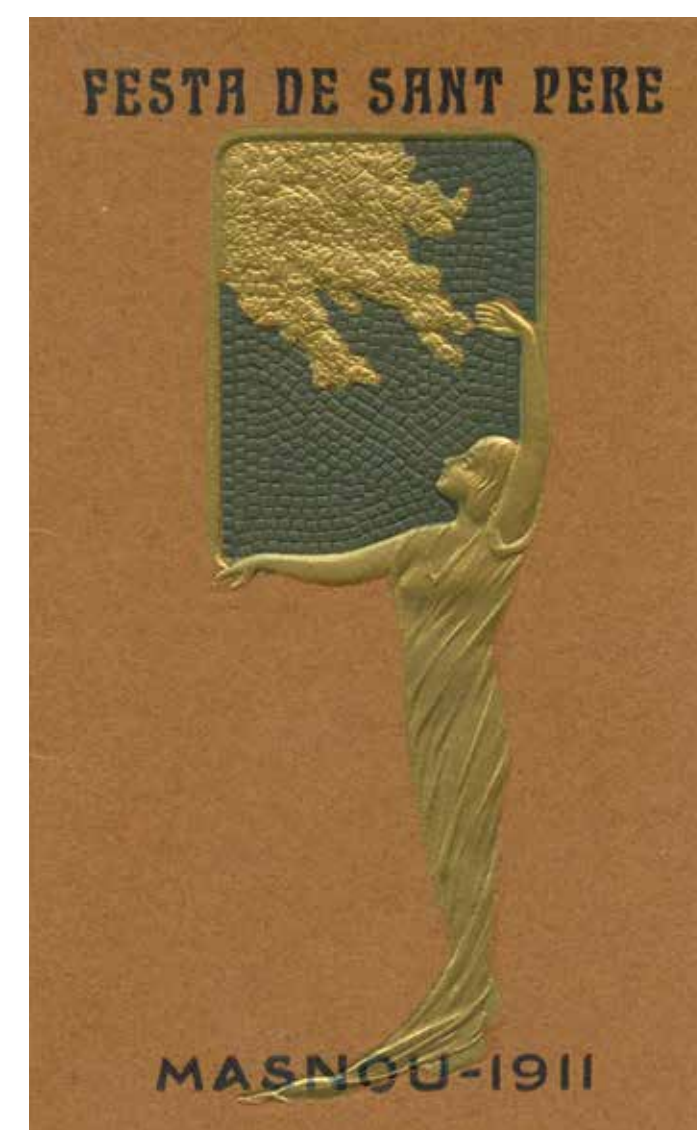
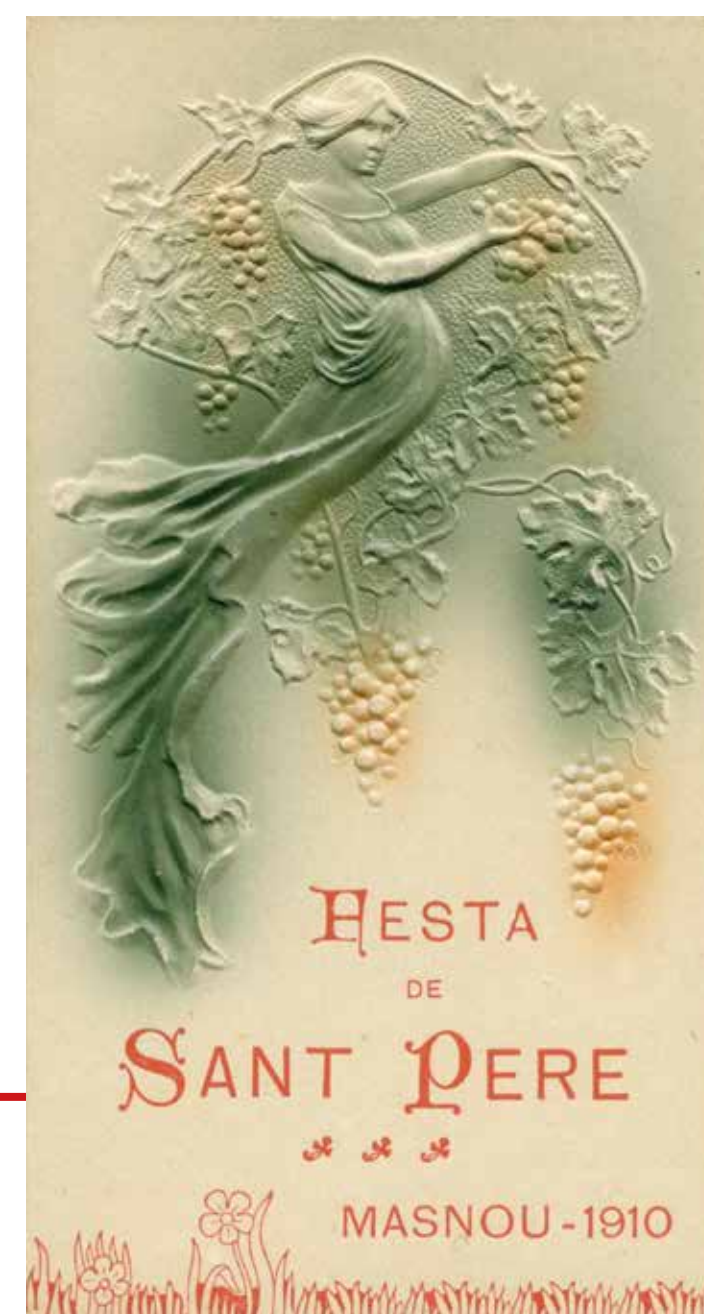
1902

1910

Al començament del segle xx el programa de la Festa Major incloïa: balls d'envelat, oficis religiosos, repartiment de premis als alumnes i als guanyadors dels certàmens esportius i d'abonaments als pobres, serenates, focs artificials davant de les escoles, sardanes, etc.

A partir de 1911, en un intent de reduir el dèficit que produïa l'organització la Festa Major, es creà la subscripció per als seients de l'envelat, però no se solucionà el problema.

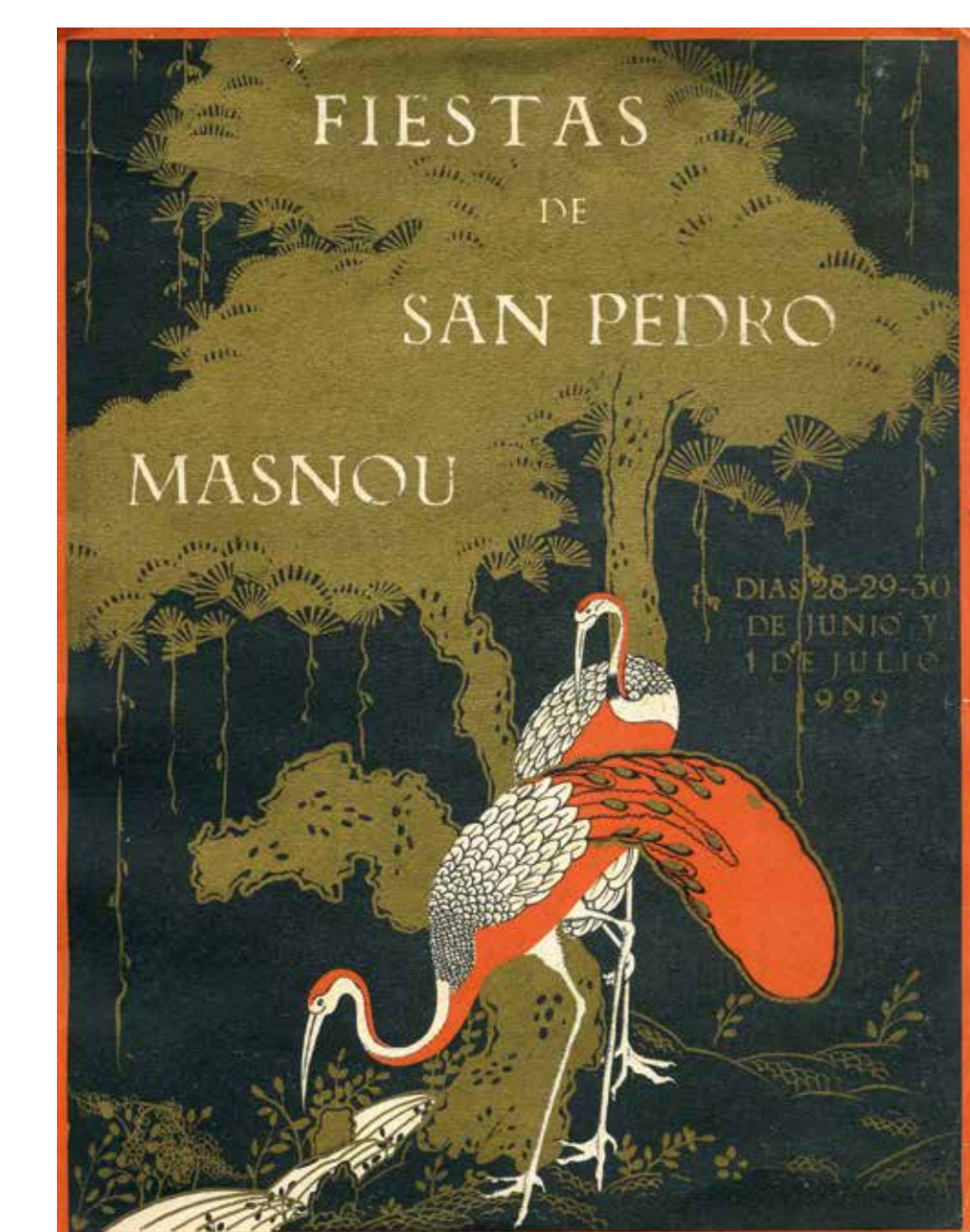
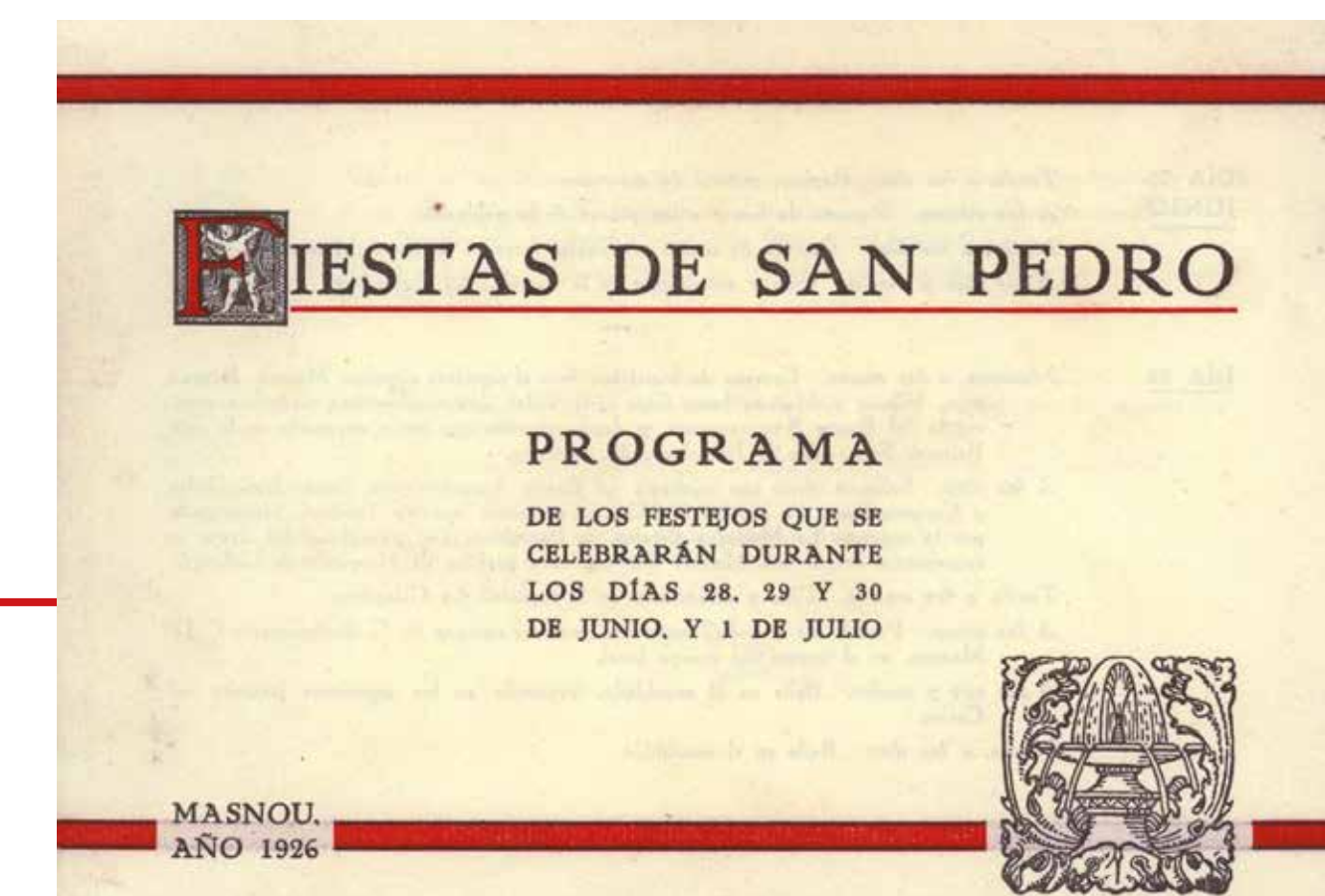
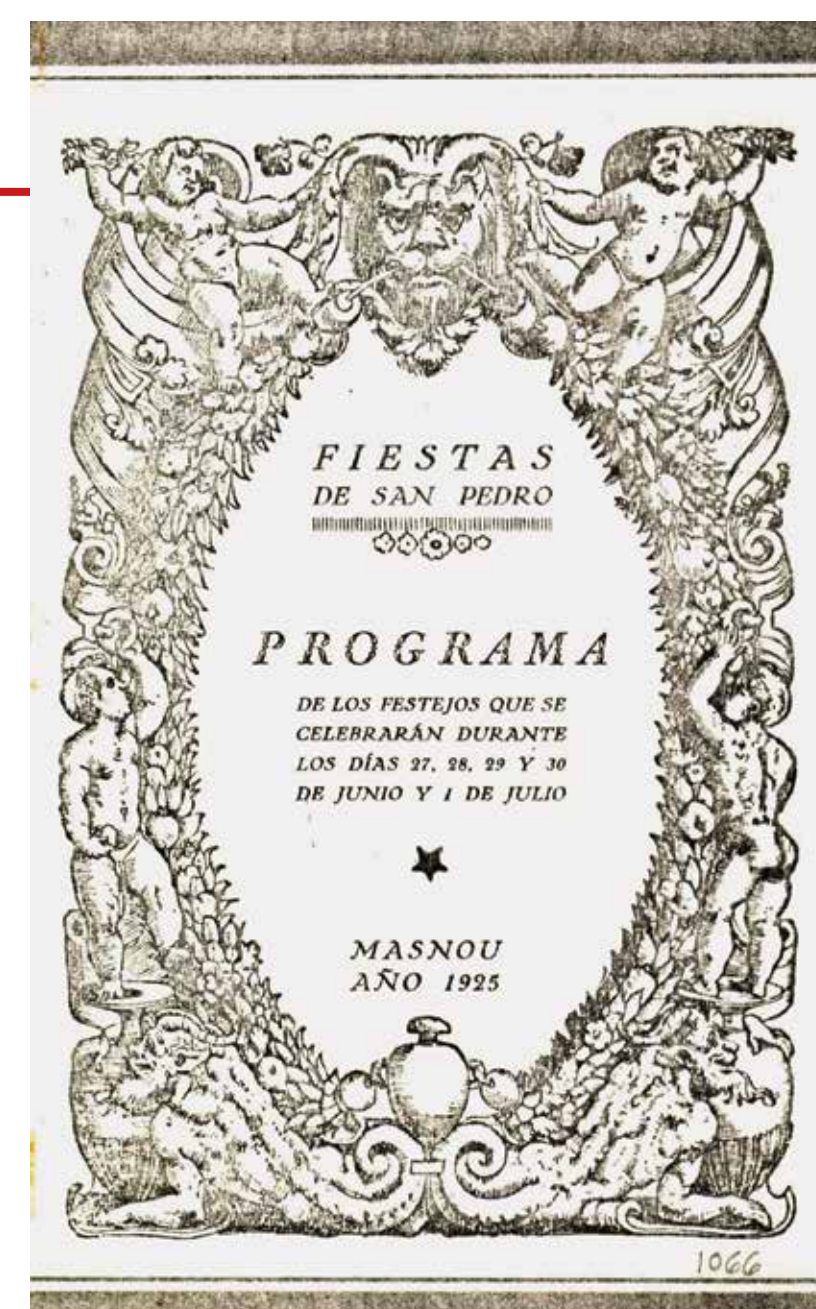
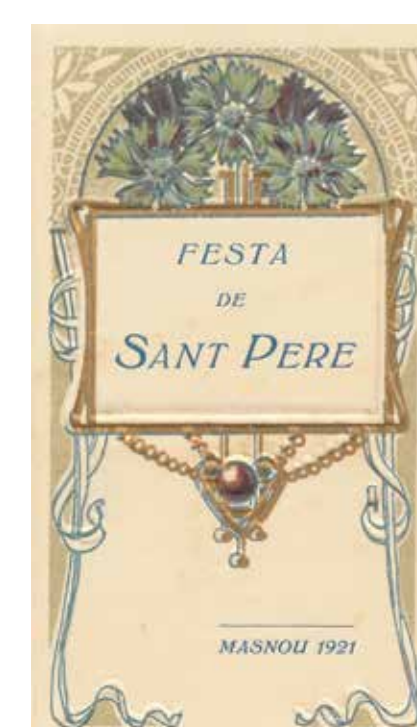

SANT PERE

1920

A partir dels anys vint del segle XX s'introduí en el programa l'organització de tornejos de futbol i curses ciclistes i una fira situada a la plaça de Marcel·lina de Monteys. L'any 1922 vingué a jugar-hi un partit el FC Barcelona amb seu famós jugador Ricard Zamora.

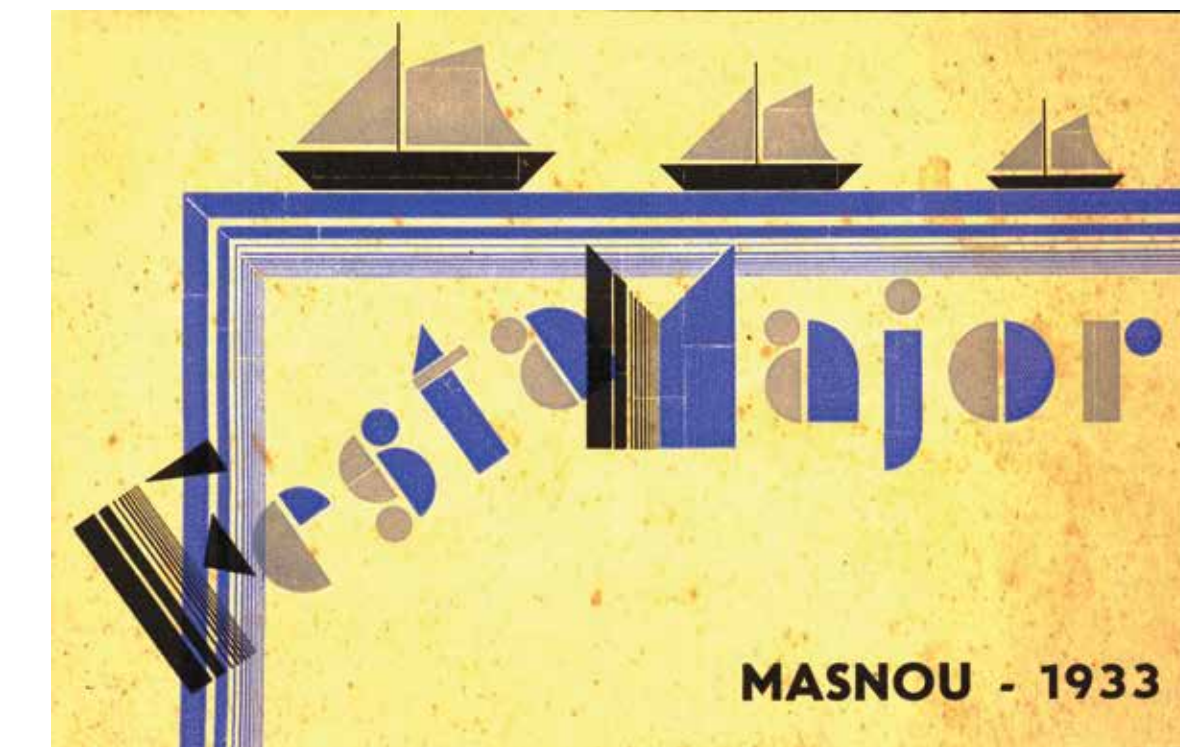
Durant la Festa Major de 1926 visità el Masnou el general Joaquim Milans del Bosch, el qual, envoltat de les autoritats i de socis de la Unión Patriótica, entrà a l'envelat sota els sons de la Marxa Reial.

1930

Als anys trenta hi havia activitats de tota mena, com focs artificials, sardanes, cursa ciclista, misses, cros (atletisme), exposicions d'artistes locals, futbol, bàsquet, ball a l'envelat, ping-pong, tennis, concerts, regates i jocs japonesos.

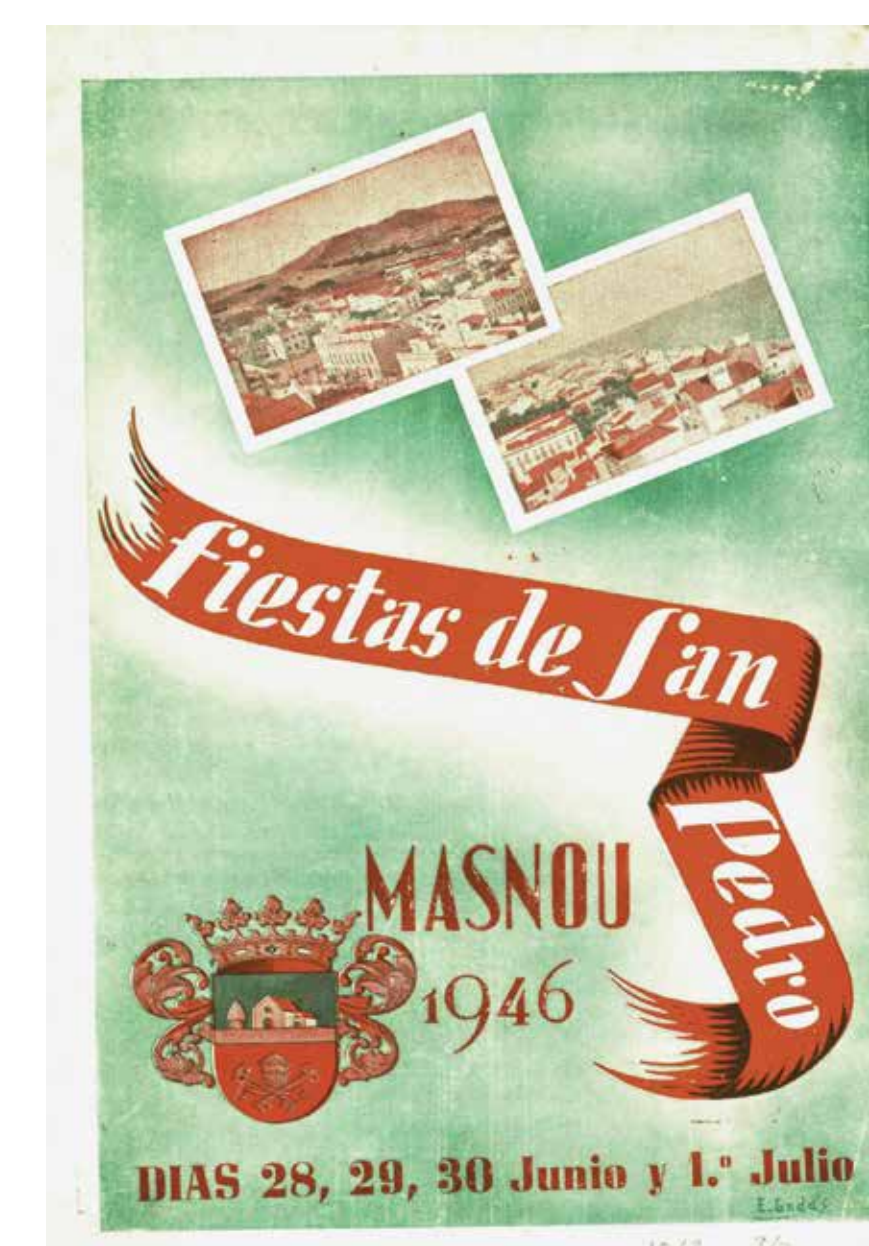
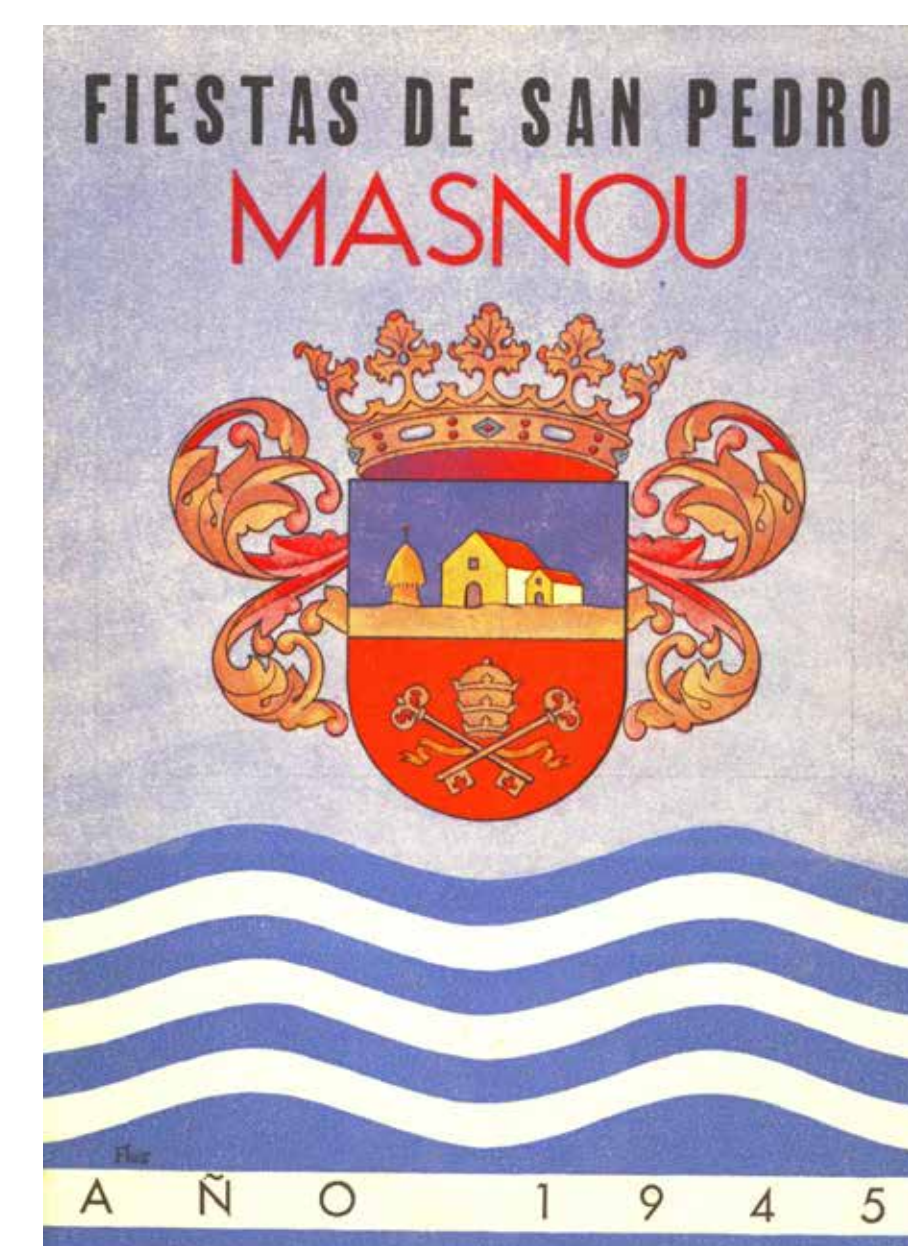
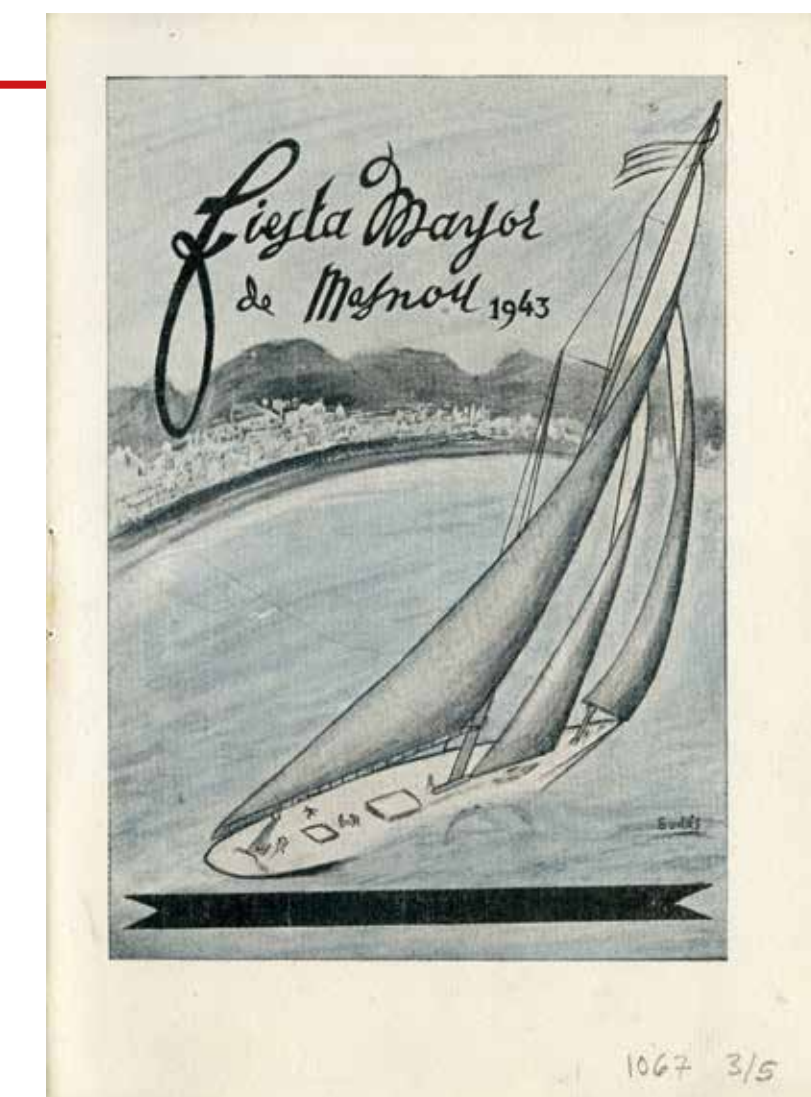
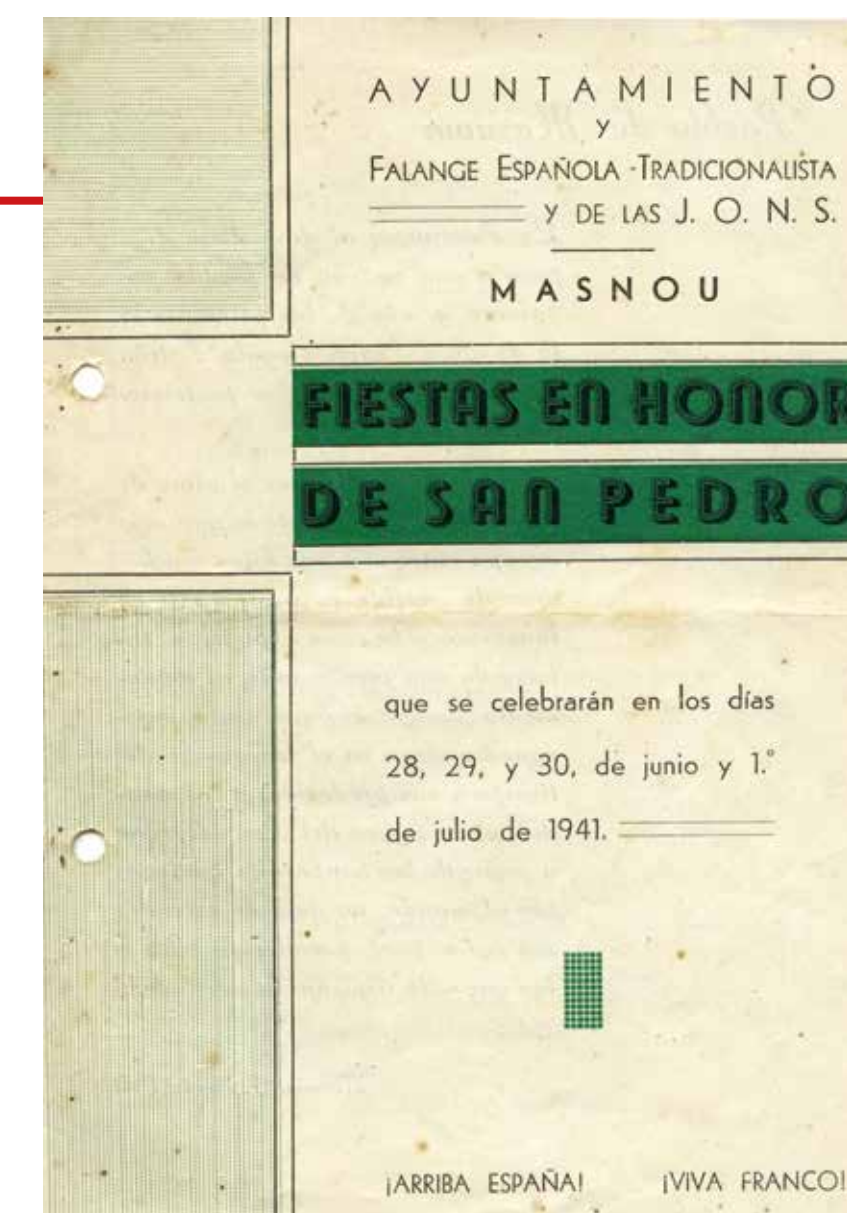
També s'inicià el costum de posar publicitat i textos, com ara poemes, als programes de la Festa Major. Destaquen els poemes de Josep Pujadas Truch i de Maria Ferrer Mosset.

1940

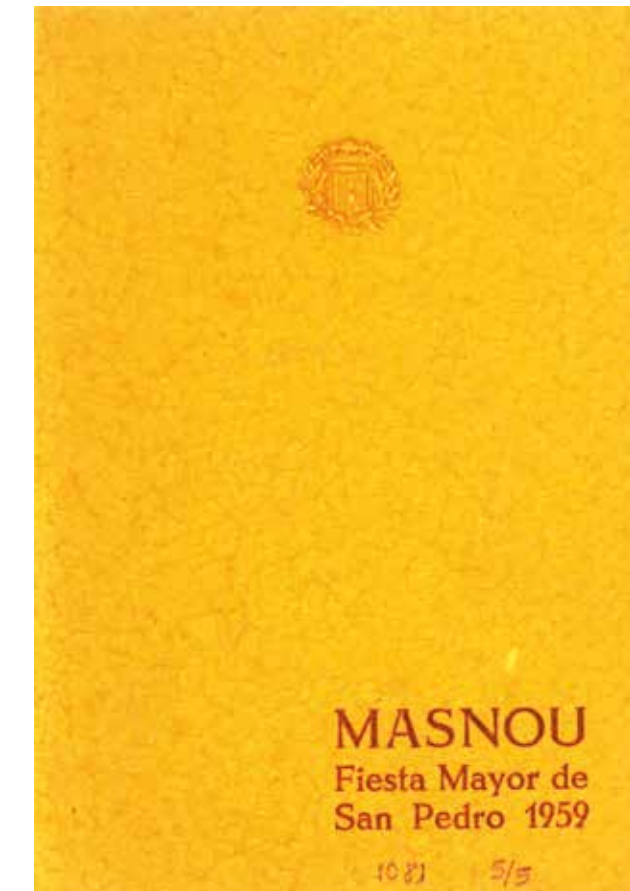
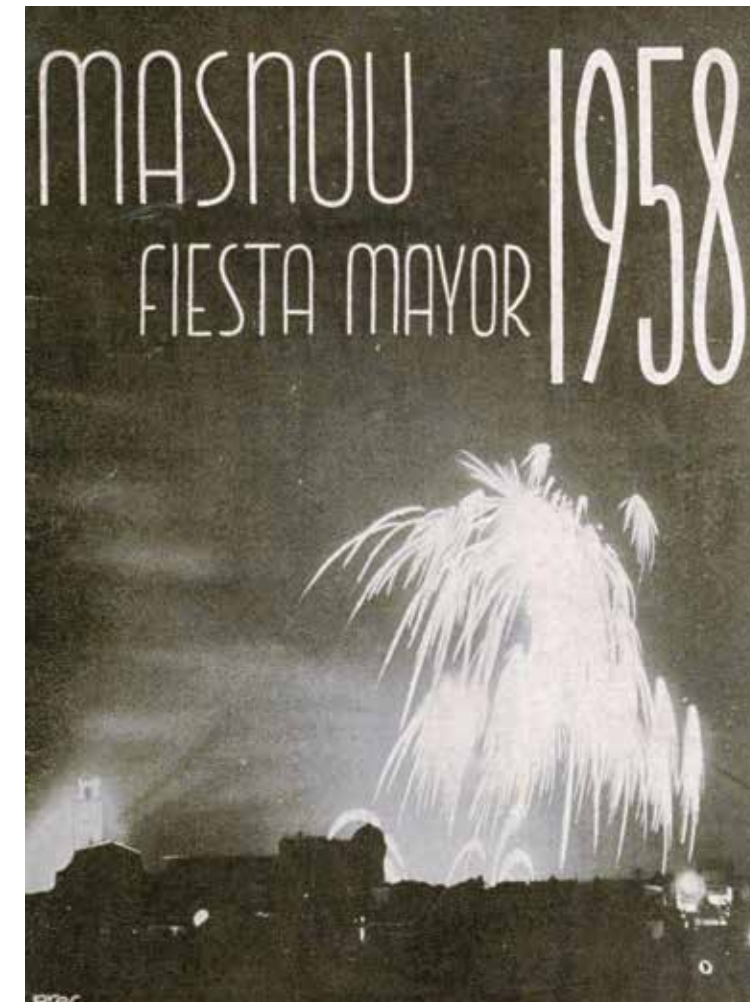
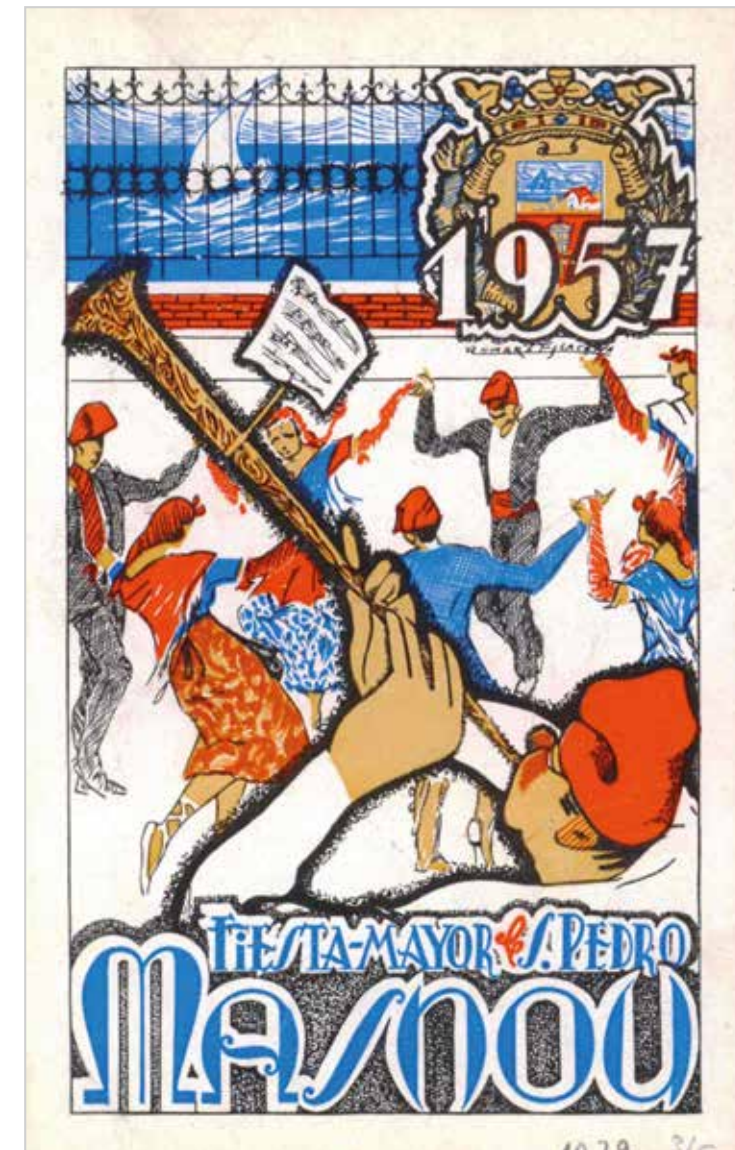
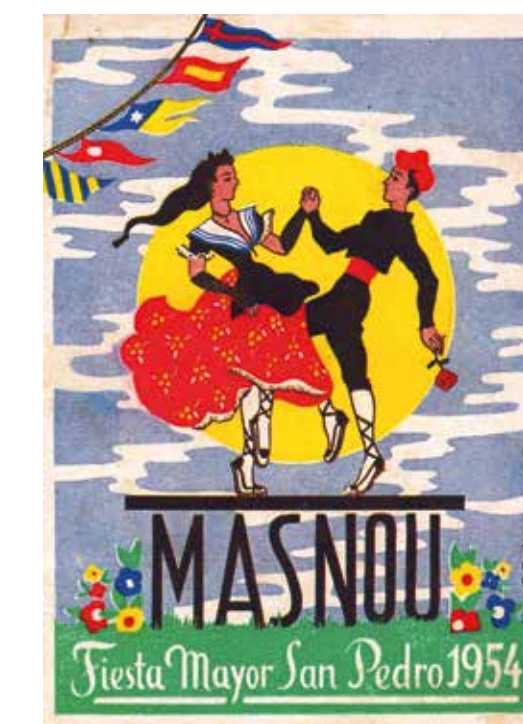
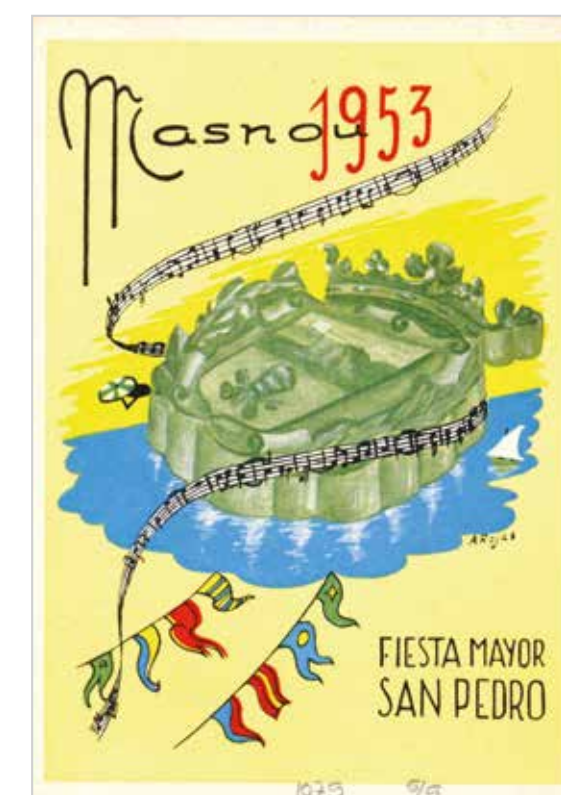
Els gegants del Masnou van sorgir els anys quaranta i també els balls tradicionals de la Secció Femenina Local de la Falange.

Un cop acabada la Guerra Civil espanyola, s'instaurà el 27 gener, aniversari de l'ocupació franquista de la vila, com a Festa Major d'hivern i dia festiu. Anomenada "Fiestas conmemorativas del aniversario de la liberación de la villa", es va celebrar durant la dictadura.

1950

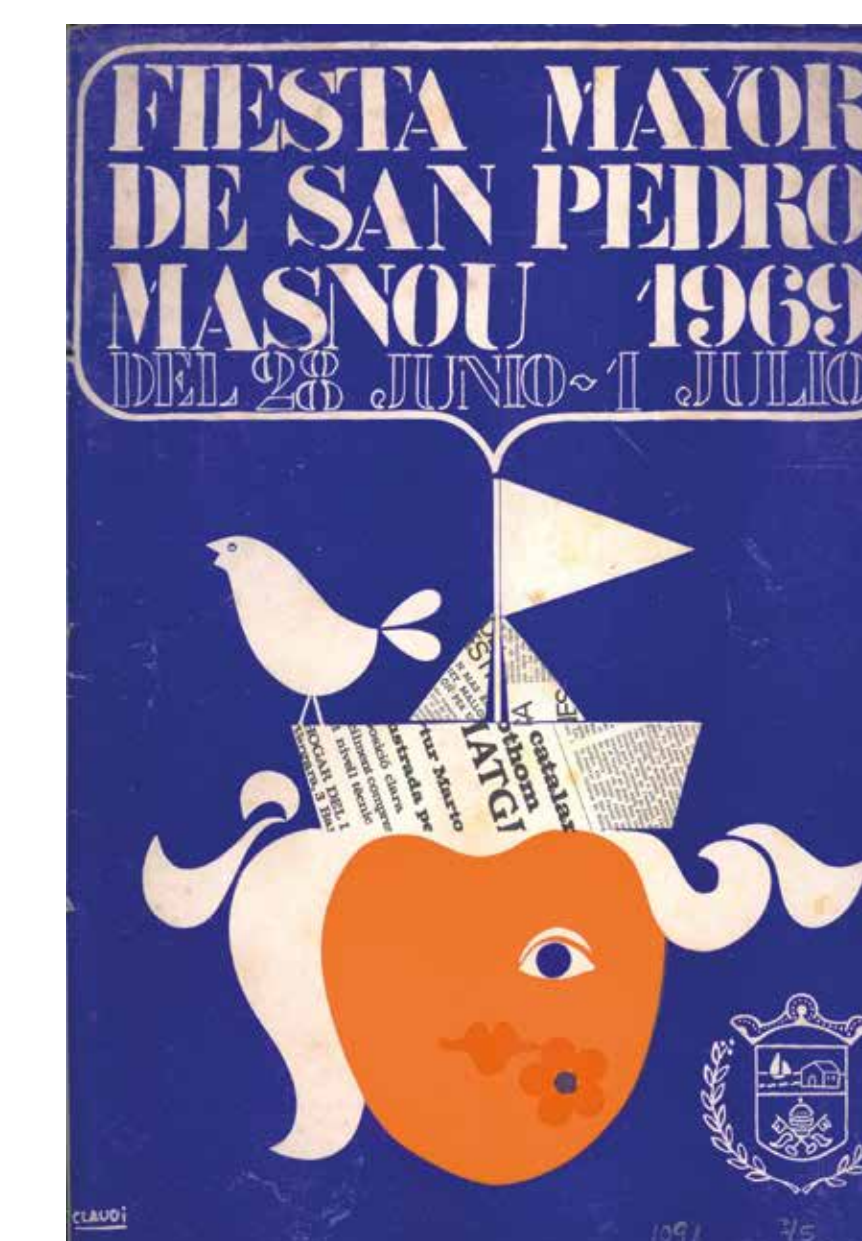
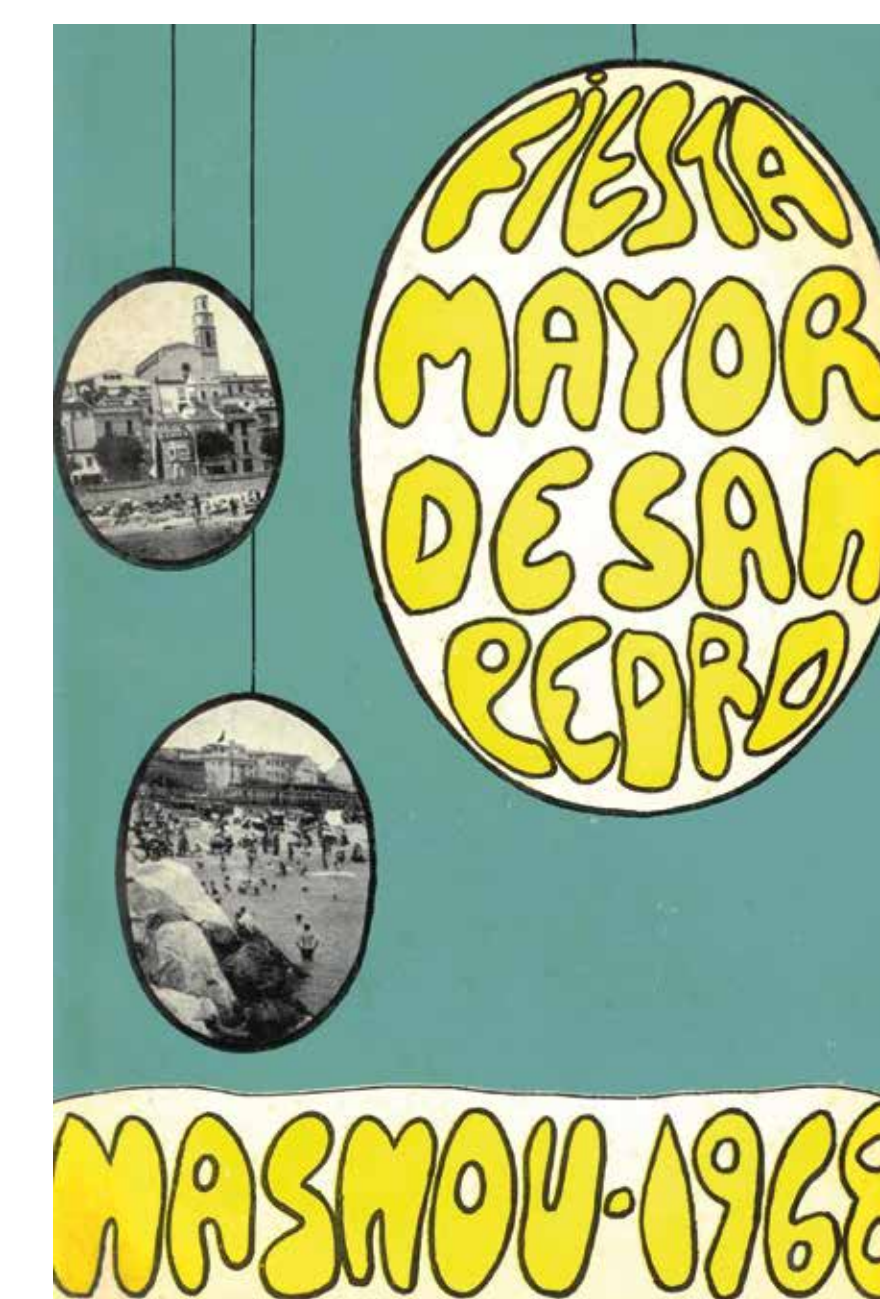
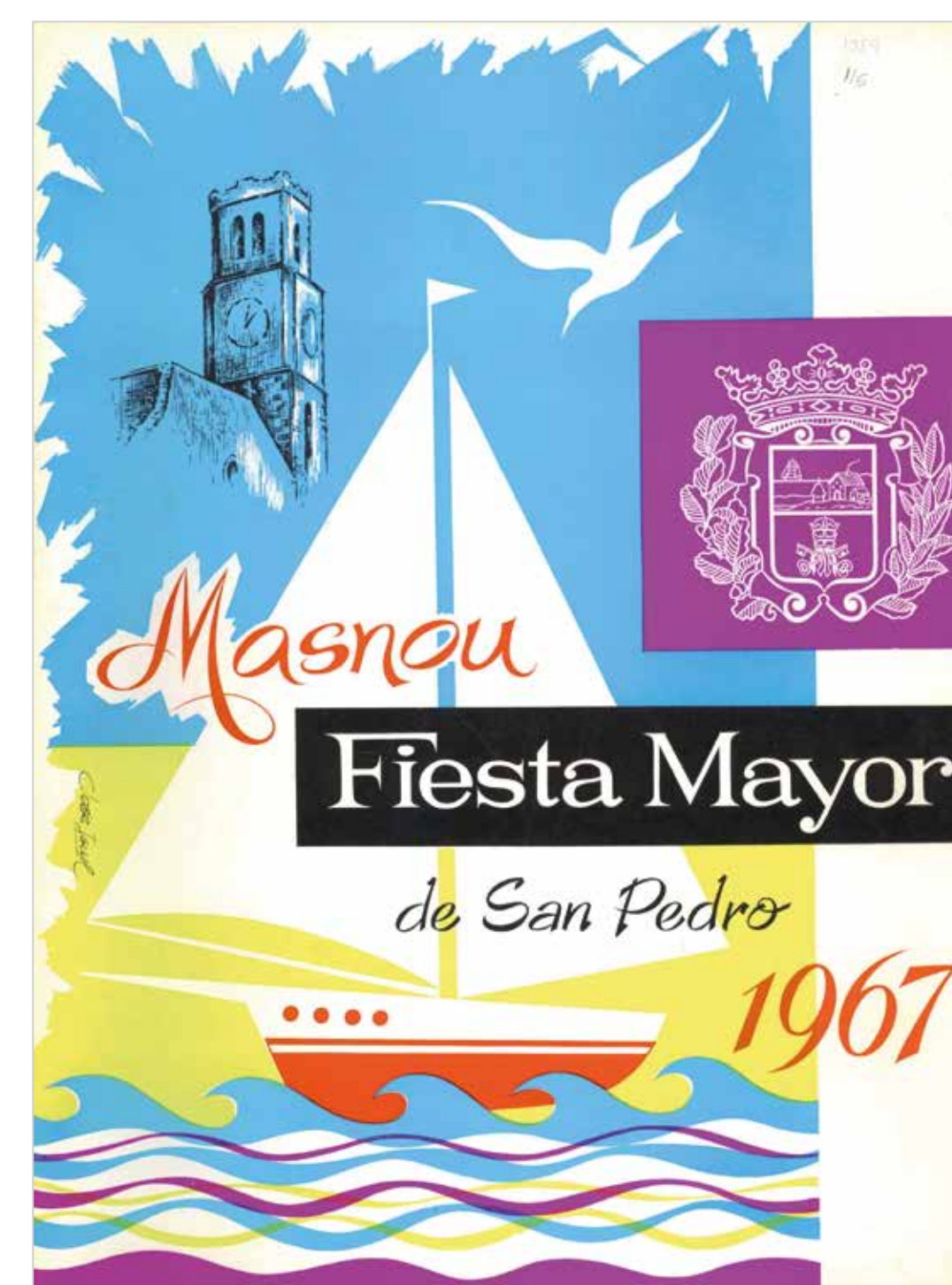
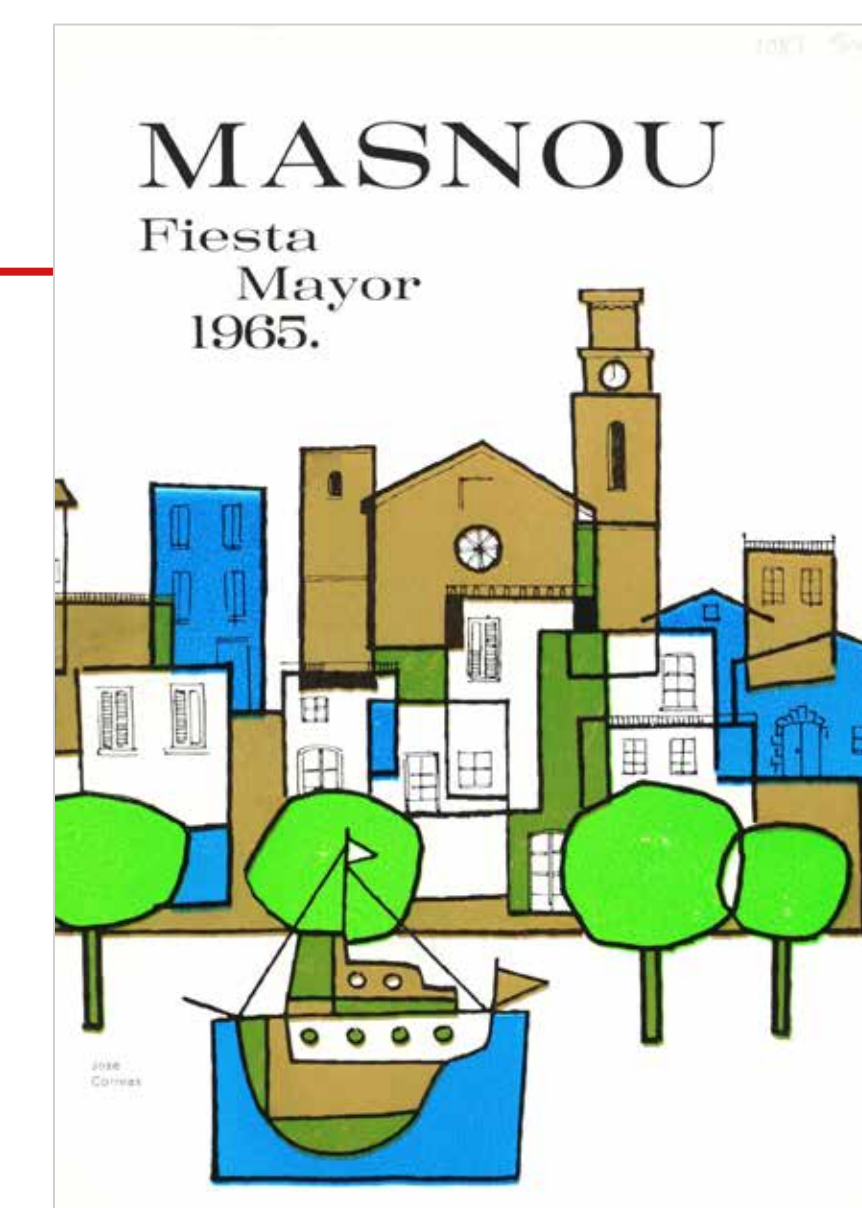
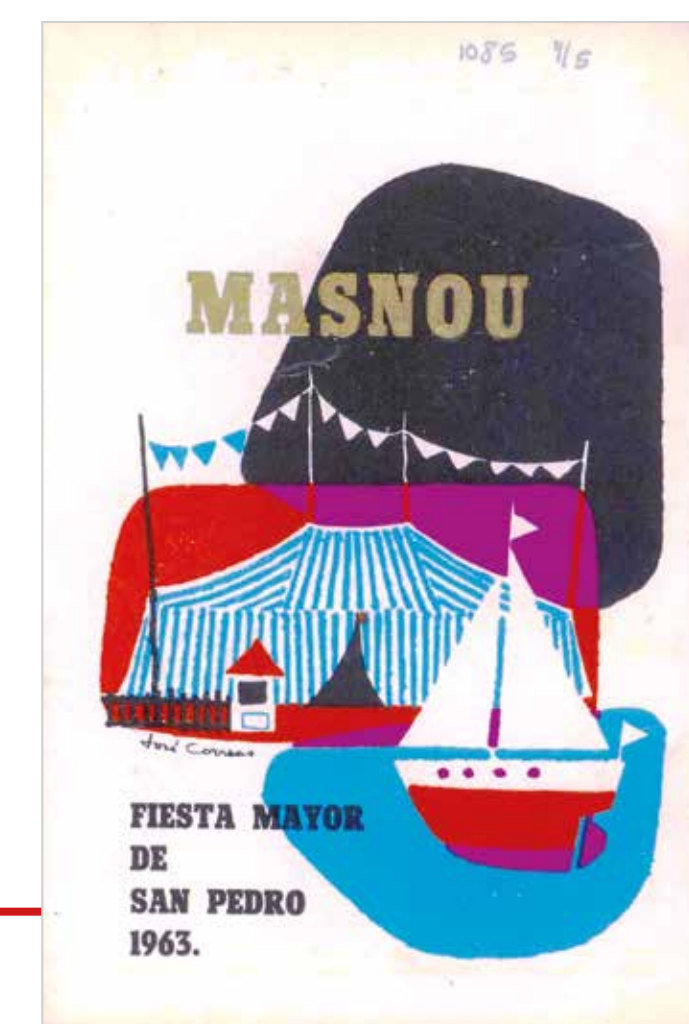
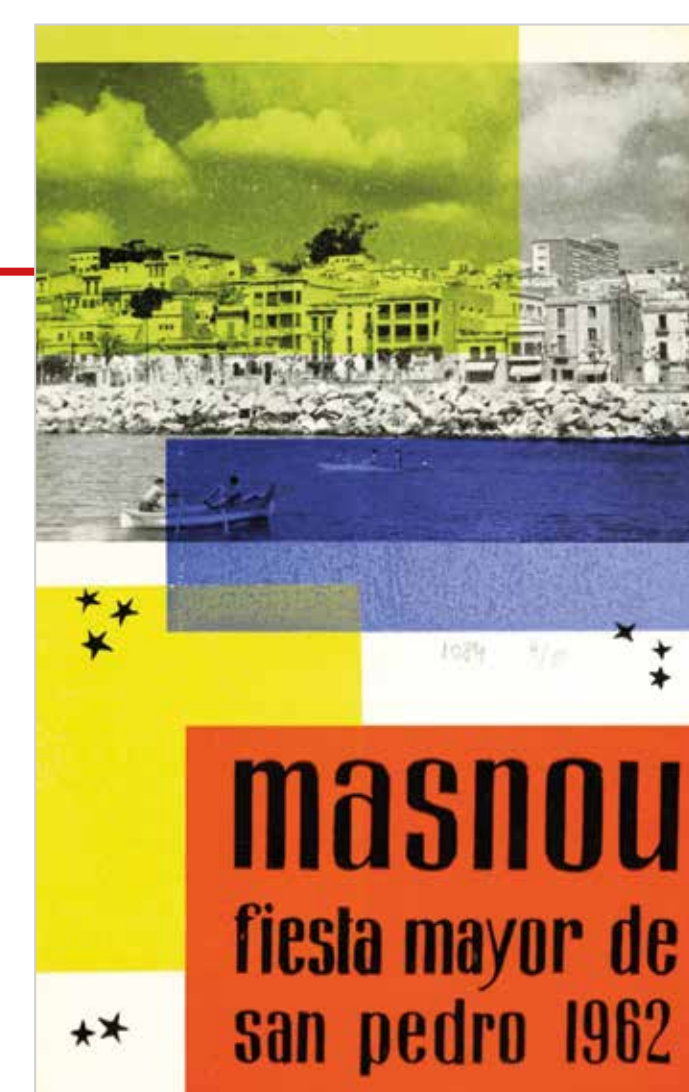
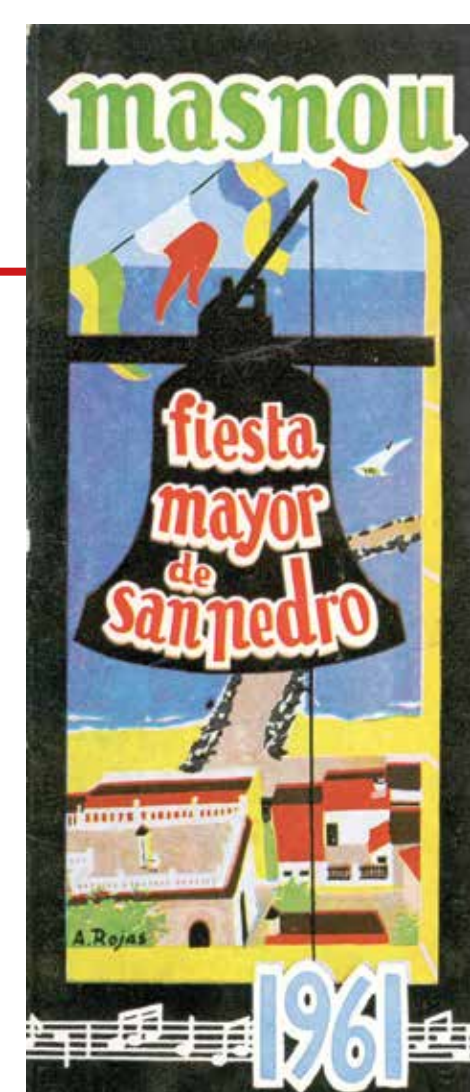
Als anys cinquanta, a la fira situada a la plaça de Marcel·lina de Monteys, coneguda popularment com la plaça dels Cavallets, hi havia atraccions com casetes de tir, gronxadors, casetes de fira, pistes d'autos de xoc i cavallets.

1960

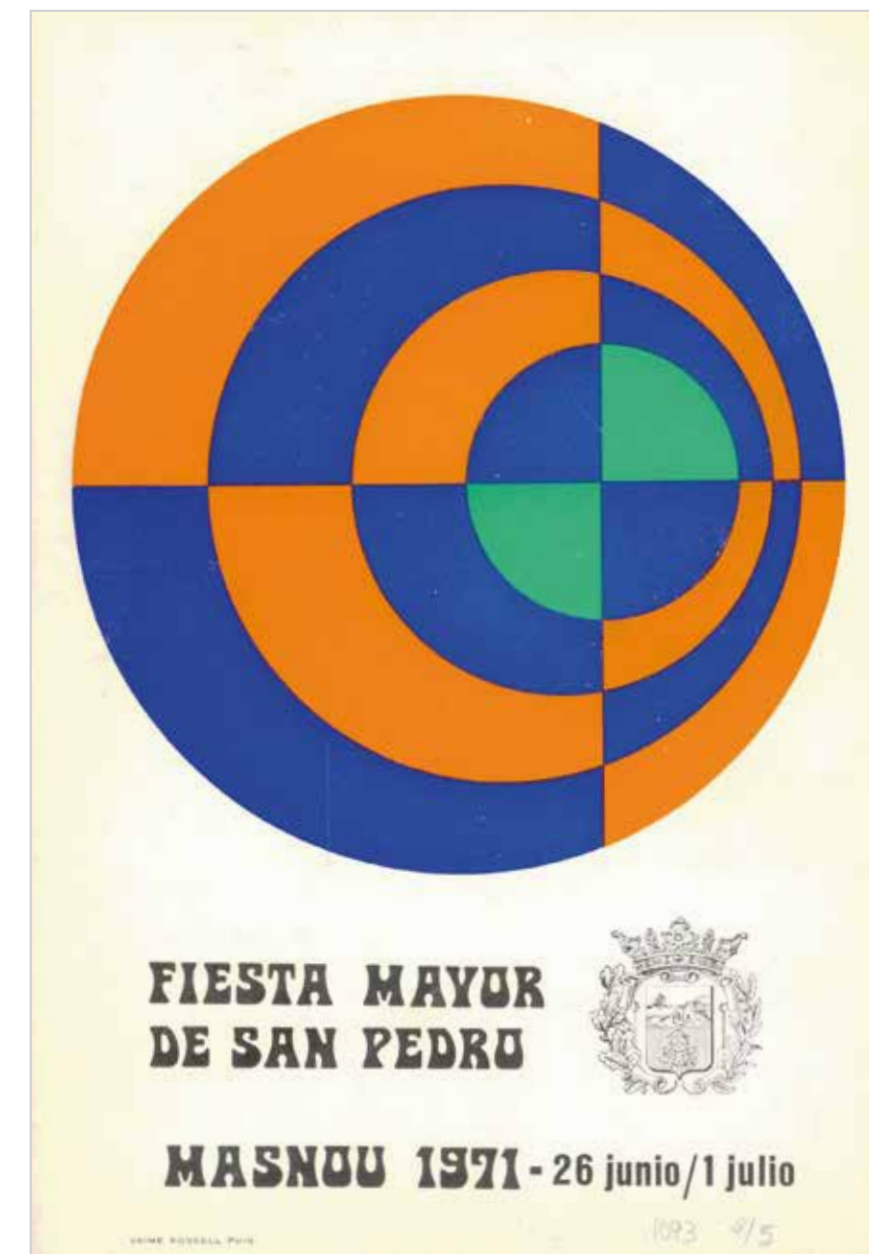
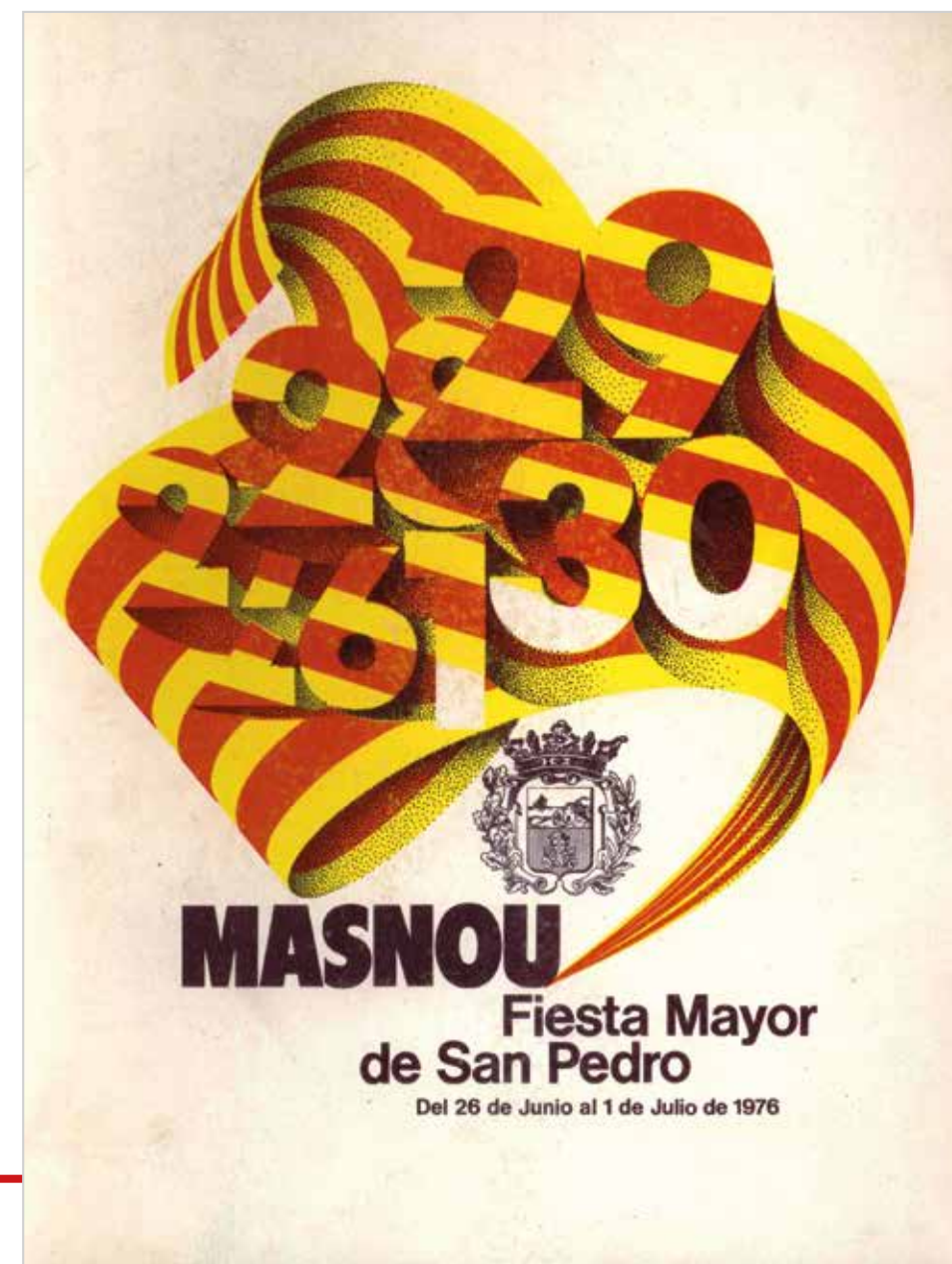
Al programa del 1964 s'adverteix que els homes han de dur vestit complet, amb corbata i sabates, per poder entrar a l'envelat. L'any 1965 Manolo Escobar hi va venir a tocar.

Als anys seixanta es començà a fer un concurs de bellesa per triar de pubilla del Masnou i dames d'honor. Això va durar fins a l'elecció del primer Ajuntament democràtic l'any 1979.

1970

L'any 1977 es recupera definitivament la portada en català, després de dècades en castellà d'ençà de l'acabament de la Guerra civil espanyola el 1939 (amb l'excepció de 1965). El contingut del programa, però, havia anat incorporant a poc a poc textos en català des dels anys seixanta.

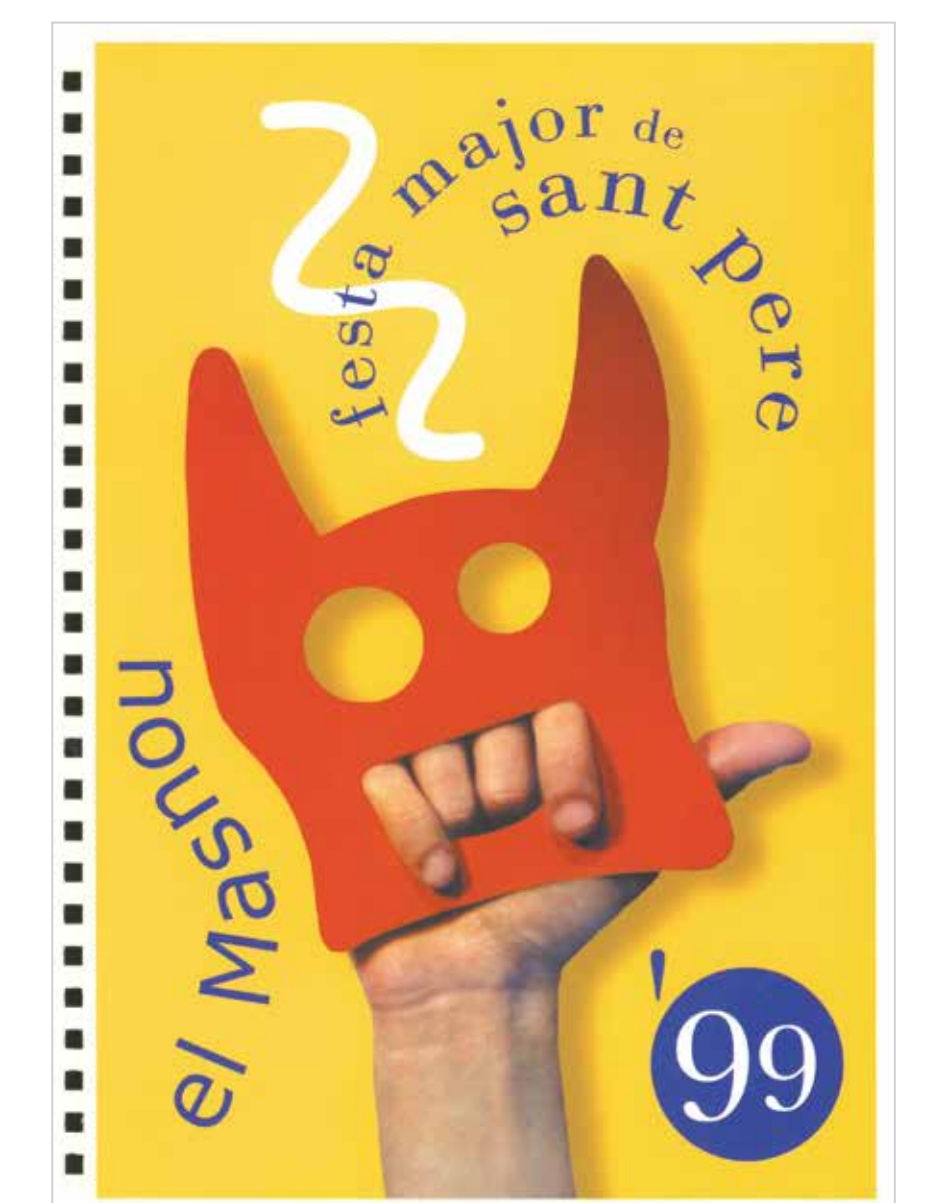
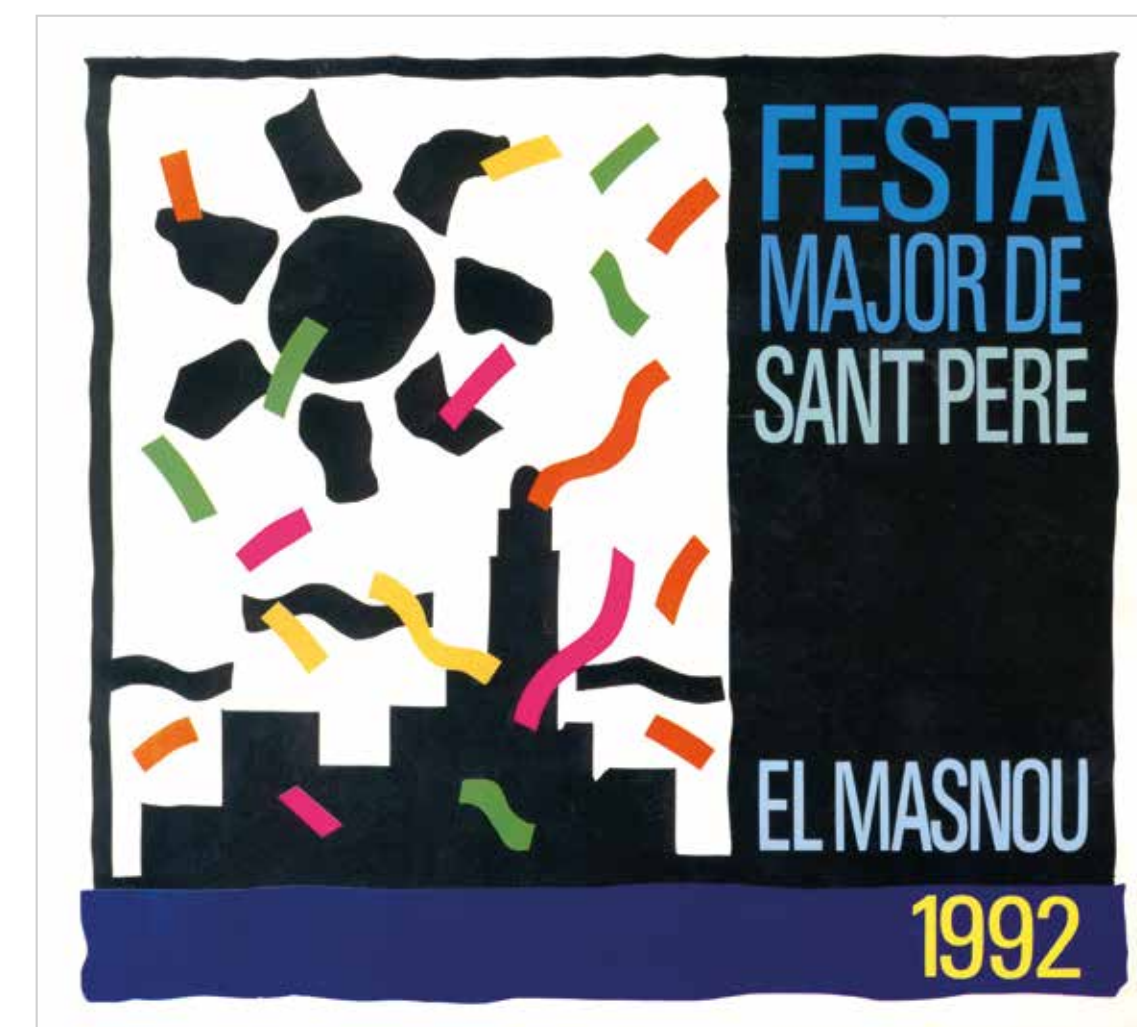
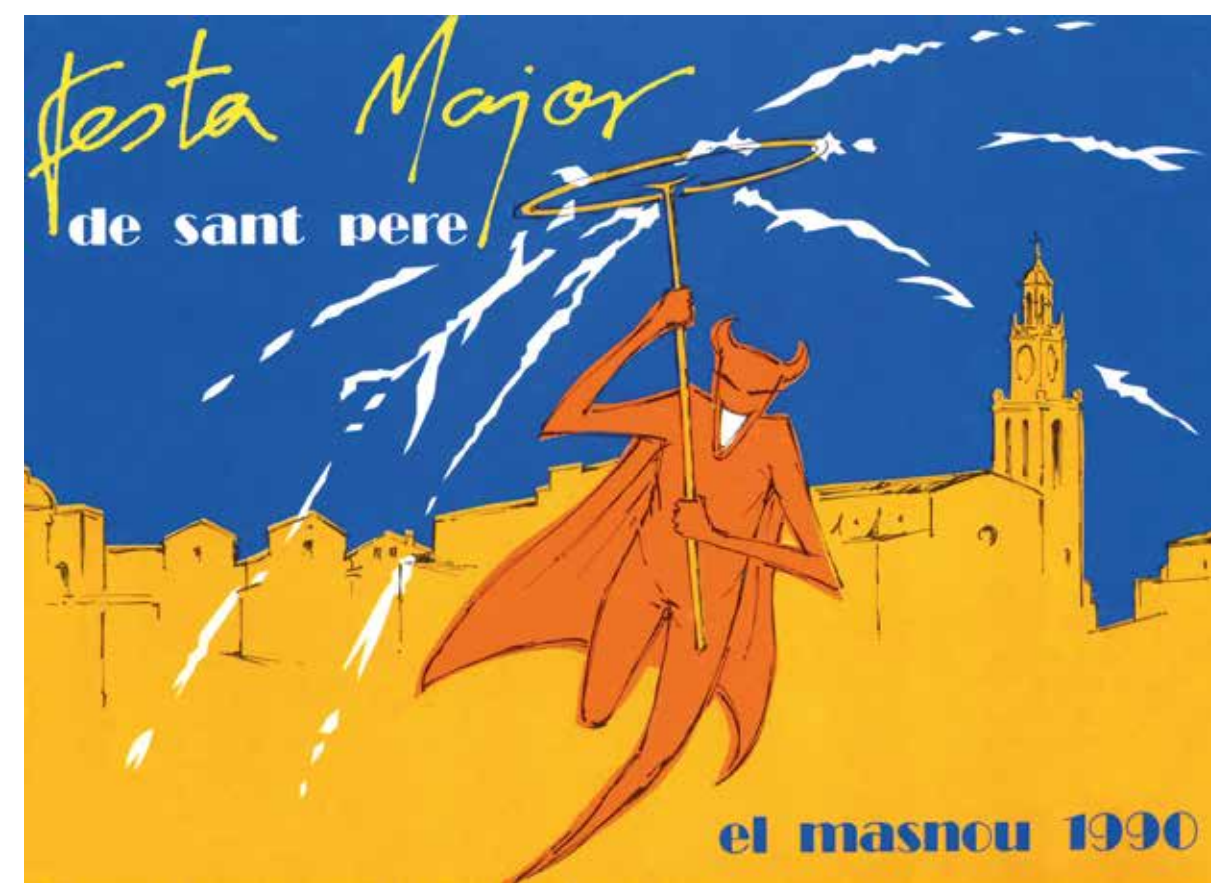
1980

L'any 1989 es feu el primer concurs de carrers guarnits. El carrer que va guanyar va ser el de Sant Rafael. També van començar en aquesta dècada la paellada gegant de la plaça de Ramón y Cajal, el concurs de pastissos dels veïns de la carretera d'Alella i el concurs infantil de dibuix al terra, entre d'altres.

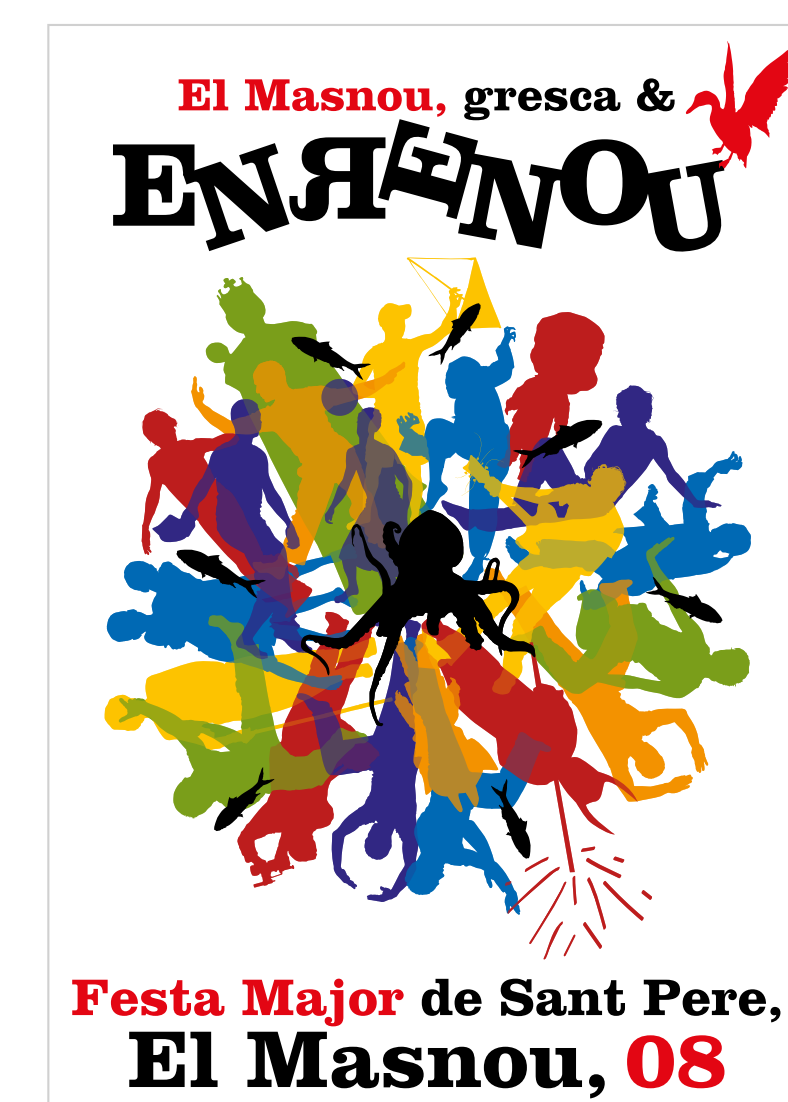
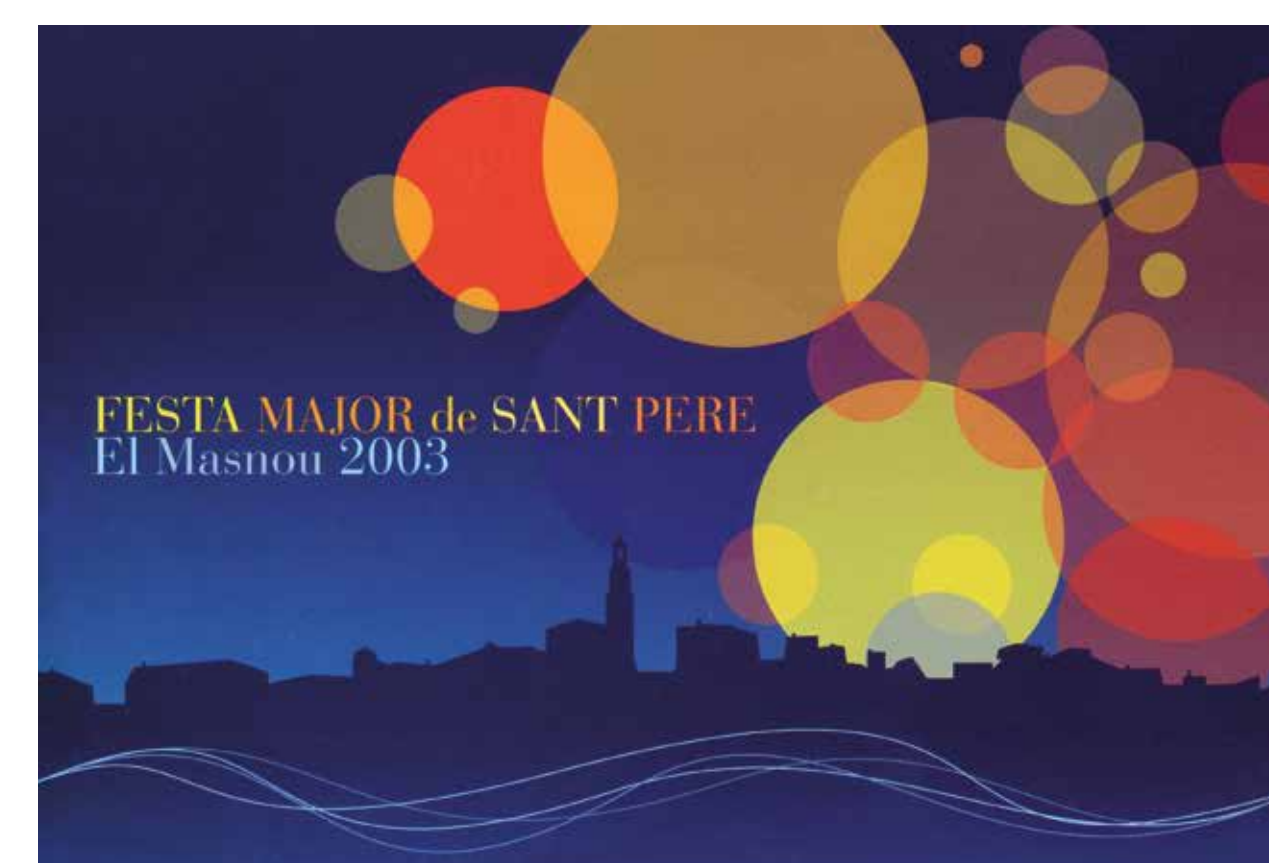
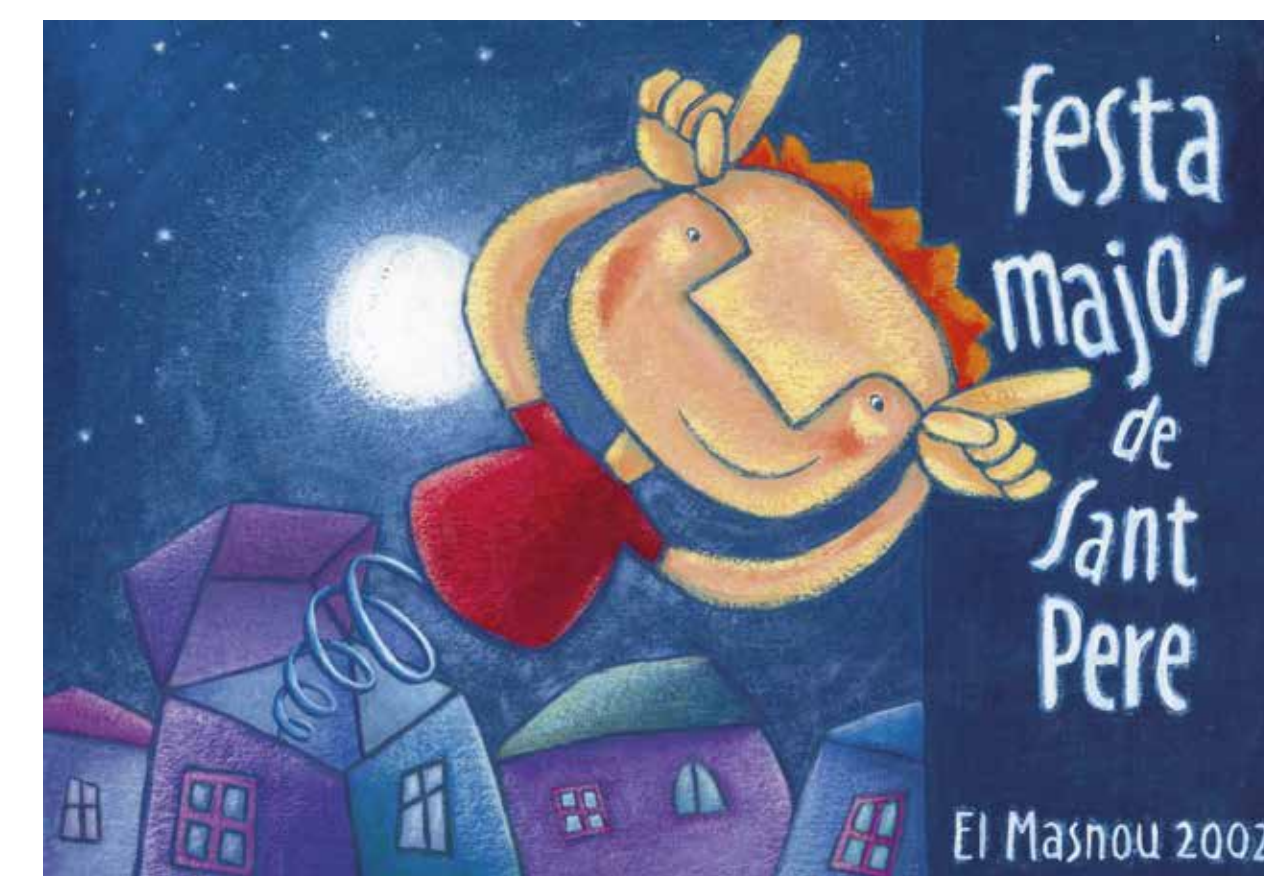
1990

Ja des dels anys vuitanta, la Festa Major cada cop abraça més dies i més activitats. L'any 1997, per exemple, el programa de Festa Major anava del 14 de juny al 13 de juliol.

2000

A partir de 2008 es comença a publicar el programa de Festa Major a la revista municipal *El Masnou Viu*, que es va publicar per primer cop el 2003 i que va tenir com a precedent el *Butlletí Informatiu Municipal* (1957-2002).

2010

L'any 2015 es va adoptar el lema “Terra, mar i foc”. En paraules de l'alcalde, Jaume Oliveras i Maristany: “Som gent de terra que vivim lligats al mar. Dos conceptes indestriables l'un de l'altre. I per la Festa Major hi afegim el foc, símbol de la festa i la vitalitat del nostre poble.”

Gent ballant sardanes
a l'envelat. 1917.
Arxiu Municipal del Masnou, fons
Joaquín Cabezas, fotografia 13680.

Ballada de sardanes a la
plaça de la Llibertat. 1917.
Arxiu Municipal del Masnou, fons
Joaquín Cabezas, fotografia 13748.

Interior de l'envelat durant la Festa Major. 1960.
Arxiu Municipal del Masnou, fons Municipal, fotografia 404.

Curses de patins de rem a la platja durant de la Festa Major. 1960.
Arxiu Municipal del Masnou, fons Municipal, fotografia 384.

Grup de gent mirant els focs artificials de la Festa Major. Anys 50.
Autor: Quirse (Josep Fortea), Arxiu Municipal del Masnou, fons Municipal, fotografia 5948.

Infants a l'envelat durant la Festa Major. 1960.
Arxiu Municipal del Masnou, fons Municipal, fotografia 385.

Jornada gegantera durant la Festa Major. 1989.
 Autor: Quirse (Josep Fortea). Arxiu Municipal del Masnou, fons Municipal, fotografia 2986.

Paellada popular durant la Festa Major. 1984.
 Autor: Quirse (Josep Fortea). Arxiu Municipal del Masnou, fons Municipal, fotografia 2572.

Correfoc. Sortida a la platja per la baixada al Port. 1987.
 Autor: Quirse (Josep Fortea). Arxiu Municipal del Masnou, fons Municipal, fotografia 19538.